

Franckesche Stiftungen zu Halle

Vrozeného Pána Jana Lasytského, Sslachtice aneb Zemana Polského, Hystorye o Původu a Činech Bratřj Českých Kniha Osmá

Łasicki, Jan

W Háli Magdeburské, 1765

VD18 10343415-001

Přjdawek

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-229236

Přidavek

Zdrjugich w sobě předcházejících sedmi Easycyworých Knih weřegné sumičky, s částečnými některými Wýtahy.

SDrwát bez toho bude, aby se někdo diviti, a snad y za zlé njeti neměl, že se místo celsé tak wjacné práce kus gi toliko na swětlo dáwá. Ale tak s sebau nesau nyněgšj zařostni, ginhm něčim Swět zaměstnawagich časowé. Necht gest na tom dosti, co se nyní hoditi může, ku pobáni nám do ředch nassich ostni ku pokáni, aby chom, kterých swatých Předků potomstwo gsme, a gak spravedliwé pro opusteni prwnj oné Lásky proti nám se rozhorliw Křstus, Swjcm nassimi z mjest gegich pohnul, rozwažugje, na nawráceni se k skutkům prwnim pomysleti přičinu měli. Aby se wssak aspon z částky pobožných lidj žádosti za dosti stralo, připogime předních VII. Knih sumorwj Nápisů; s kratickými některých, přítomnému předsewzeti pokud potud napomáhagich wěch, wýtahy. Řěs která gmenowitě welikých Mužů, o postanowených na onen čas chwalitebně u nás Wěcech swědectw, kterých ginde čisti není, aneb wždy ne tak pospolit. Ne abychom se marnau chwalau bez skutku, gestliže ho giž není, polektawali; ale abychom nad straceným krásy dcery Králowy u wnitř powinným naplněni byli studem a bolestj. Nebudemeli zagiste
mij

my potomkové Předků podobni, chvály ty ne-
budau náše, ale těch, gegichž gsau; k nám nepoda-
řilým, a z cesty ctnosti zcházejícím synům, kromě
powinné hanby, odtud nic přináležeti nebude.

Summa Knihy První.

Ozvěst mezi Bratřími a Waldenskými. O
Powstání Wiklefa a Husa, y smrti gegich.
Bauře Pražské. Koncylium Konstantské léta 1415.
O mnohých pro Wjru zmordovaných. Činové a
smrt Jana Žižky, a giných Wůdců Wogst Českých.
Poláci a Litwané Čechům Husytům pomáhali.
Kterj Kalissnj, a kterj Táborští slauli. Gak Bra-
tři léta 1450 powstali. Čechové na Sněmě Bazyl-
ienském o Kalich dysputuji. Zruší Jednoty Bratr-
ské; a částá s M. Rokycanem, woleným Pražským
Arcybiskupem, o wygiti z Babilona rozměluwání.
Kefové Čechy k sobě laudj. Bratři od Kalissnjých
se oddělili, w nepřátelství gegich vběhli.

Druhá Kniha.

Břij z Poděbrad, od Čechů za Krále wolený,
Bratřím přikoj činj; a sám zase od Papeže
weliká trpj. Bratři pro nepřipauštění nehodných
k Stolu Páně protiwenstwj snášegj. Meywětsj gez-
gich bjdn léta 1461 wyháněním y wězením. Kada
o Řizení nássich Kneží; a wyzdwižení doma Biskup-
ů. Příkladowé zgewenj Božich, lidem stalých.
Bratři do Wýchodních fragin wyslati chtěj, pro
wyzwe-

wyzwedení způsobu těch tam Cerkwj; a čím z toho
srazení. Nové řízení Kneží a Starších začato 1467.
W Papežstwu co dobrého zůstává. Listové k Ro-
kycanowi. Něco o Waldenských a Pílhartech. No-
vý Kád nové protivensství Bratřím přinesl.
Pomsty Boží na Neprátelech gegich.

Kniha Třetí.

Král Wladyslaw, na ništo Gříchů přistěl, wy-
hladiti Bratřím vyluge. Oni gisté osoby do ciz-
ích Národů pro shlednutí Náboženství wysylá-
jí. Wyhýlení k věcem Tureckým, Křesťanstwu
strastlivým. Modlářství Řeků y Latinsků w číně
nj počty Maryi Panně. Matyáš Bherš Kral des-
law Morawy, Bratřím odtud wypowieděl do Mo-
dawy. Saud Bratřích o gíních Cerkwech tehdy-
Wypsaní Řimu. Opětování Řitu. D Habro-
wánských. Kral Wladyslaw proti Bratřím rozpa-
lowán; oni Wyznání Wjry své o Swátostech sepsa-
še, k němu poslali. Mandát geho proti Bra-
třím nedosel. Erazma Rotterdáma saud o Bra-
třích.

Kniha Čtvrtá.

S Powstání w Němcích D. Lutera, a proti ně-
mu Jezuitů. Původu Bratřích Českých krátce
připomenutí z Prálaucia. Nepravněstí mezi Bra-
třimi a Luterem proslá psaní o Slowjch Wěcech
Páně. Poráží se blud těch, kteří praví, že před
Luterem

Luterem nebylo Ewangeliium. Wyjstání ran, kterýmiž Bůh lidi potíral od léta 1524 do 1527. D Erhovi a Strachotovi, kteříž léta 805 do Moravy a do Čech Náboženství Křesťanské wnesli. B. Lukasse Pražského, Biskupa w Gednotě, život a smrt, y Křesť. Apologia Bratrská w Chrychu a w Witemberce wydaná, 1533 Spogení Bratří s Luterem, a podání Králi Ferdynandowi Konfessí. Saut Luterů o nj. D Waldenských opět něco. Luter, Bucer a jiní wychwalují Bratří. Wjra Křesťanských.

Kniha Pátá.

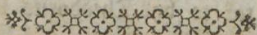
D Příčinách Wálky léta 1546 w Němcích zniklé; a co zlého y Čechům odtud poslo. Bratří Králi svému Ferdynandowi daremně supplifují. Formule jim podaná, gáť se Náboženství odprísahovati. Někteří z nich gati. Wypovědění pak objírají se do Polska; odtud do Prus. Listové včasných Muží ze Šwecar ku Polákům. Z Bratří jeden dyputuje s Papežencem w Toruni o pozklopnosti. Pawla Sperata, Biskupa Pomežánského, Bratřím dané svědectví. Gáť Bratří w welikém Polském Ewangeliium rozhlášyli. Spogení Malopolsanů s Bratřimi 1555. Písání Kalwinowo a Muskulowo o Bratřích. Stanfár Wlach Chřest reformující. Gáť se Náboženství obnovilo w našem Polském, gehoť hlawa gest Krakow; a o powstání tam Křesťanství.

Kniha

Witemberští se Bratři ugali proti Zlacyánům. Chytřowá o nich svědectwí. Sgednocení w Polště Bratři s Kalwinyány a Luterány; a proč se sgednotiti nemohli s Kalisskými. Witemberských opět, a Bézowo svědectwí o Bratrých. Pšáni Bratrské Kyrmezerowi. Čím se Bratři od jiných Ewangeliků dělají. Synod Wladislawský w Polště ic. Předawek této Knihy má Obranu Bratři proti Zlhyňkowi, Kyrmezerowi, Hederškowi a Morgensternowi.

Obzwlaštní některé Kauffity z týchž Knih připomenuté.

I.

3 Předmluwu, připsané Wysoce Brozenému Pánu, Panu Karlowi z Žerotína.

3 Dámli se komu chváliti Bratři, nezapírám. Chválím je; ale proto, že to předem naučili welich Muzi, D. Luter, Melanchton, Bucer, Kalwin, Musculus, Vergerius, Camerarius, Esromus, Eberus, Chytraus, a giť mnozí; a že Bratři takowí gsau mým saudenti

Křesťas

Křesťané, gachžby wssicknj bñti měli, kterej sobě
 gměno Katoliki a Orthodoxii připisugi ic. Když
 bych o dobrých nedobře psal, (gakž činili někteří,) tu
 bych křárem byl, a onono prokletí Boží: Běda těm,
 kterej dobremu říšagi žlé, a žlému dobré (Žai. 5, 20.),
 na mneby připadalo ic. A co? ždali wěc pěknau
 wypisugice, falešně gi chwálíme, řdž o nj tak,
 gak sama w sobě gest, wyprawugeme? Chwálil Apo-
 stol Řimany, chwálil Korintské, ale ne we wšem;
 gakž y Křystus Angela Črkwe Efejské, a giných
 (Žger. 2. a 3.) Podobně y gá chwálím Bratři,
 ale při nich také nezamlčugi nedostatků, aby sami o
 ni nezdali se bñti wen z losu lidského, poddaných
 mldobám, nýbrž y dábelským, gakž někdy Apo-
 stolé, pokussenim. Když sem neyprwé o nich něco
 byl poznamenat Léta 1567, a odeslal z Heydelbertu
 do Geněwy, tak to byl Theodorus Beza, weliký
 nasseho wěku Theolog, přigal, a s libostí čel, že
 čtěl Předmluvu wěině (w nžby lépegi byl vměl,
 než gá, chwály hodné wěcy wychwalowati) na swě-
 tlo wydati. Alle čeho sem tehďž (pro častnost po-
 čáteční práce) nepowolil; aby od nás nyní, řdž
 mne Bůh k plněgšimu těch wěcy sporádám doch-
 wal, wydáno bylo, powolugi; nýbrž, aby se stalo,
 winšugi. Nebo gakž ginde (podlé Řeckého přislowi)
 posledněgšij myšlenj býwagi lepši; tak y tuto se sta-
 lo, že wíce maternj se shledalo, a na Řnibj spora-
 dalo. Megž se dobře. Psano na Záslawě w Řn-
 žetstwj Litewském, 12 ledna, Léta Křystowa 1599/
 genž gest wěku mého 65.

Jan Lasytský,
 Polák.

II. 3 Řnib

II.

Z Knihy Prwnj.

A Onž Táborštíj wyhlazeni, a ostatnj stratiwše
 Búdce rozplášení; Kalissnj pak pod Poslussen
 swj Papežowo se wrátiwše, téměř wsecky powěry
 a bludy zase přigali; a tak začatá od Husa na swěs
 tlo wedená býti prawda, roztržkami třech sekt zase zas
 házela; a Římská Církev gméno nespředněgšich
 Neprátel swých, Táborstých, wyhladiwši, trum-
 fowati začala; a, tot ginj (okolo léta 1450) nesp-
 řiwé w Praze, a hned tu y tam po České Zemi
 bywše, společným rozmlauwáním od Ducha Swas
 tého rozjuceni, a gáto wystrělkowé w lese wyrau-
 baném pučiti se y rústi začawše, a hned také od
 bawšiwých Kalissných, gakožto nestálých Husowých
 Bědlníků, se odděliwše, obzwláštěnj wyzdwišli
 Církev. A to gsau Bratři, kteréž wypisowati zas
 čináme, prawdiwi Husowi Bědlníci; ani mocj
 světskau nedychagjch, ani po světském Pokogi,
 přednosti, pohodljch nedychtjch, o samo toliko Du-
 še Spasenj pečliw. Kterž, řdnž Kalissnj prwotnj
 Církwě Bceni, Pobožnosti, Rázně, Čistoty, gž
 stowj chwálili, skutkem následowati nechťeli, posy-
 liwše se w Bohu sami z sebe Sektu, aneb Jednotu,
 staré Církwě prawdiwý Obraz, wyzdwišli. Aleť
 ge základy takowého předsewjzetj klásti mnoho stá-
 lo ic. ic. Potom: Gáž, že bude, předpowěděli by-
 li, Matěg Parížský, Kanownj Prazský, darem
 Proroctwj od Boha počténj; a M. Jan Hus,
 y M.

y M. Rokycán. Matěgowa gsau (w Knize o Dha-
 wonosti, wydané pod gménem Husowým, w R. 37.)
 tato slova: Powstane Lid nowý, podlé nowého
 člověka, kterýž podlé Boha stvořen gest, sformo-
 waný; z něhož nowj Klerych a Knězi wygdau, a
 přigati budau. Kterýž wssicknj w nenáwisti niji bu-
 dau lakomstwj a sláwu swěta tohoto, k nebeskému
 obcowání chwátajice. Ale to poznenáhlu pŕigde,
 podlé časů od Boha rozměrených, kterýž to věci
 pro swau dobrotu a milosrdenstwj, a bohatstwj
 snásselivosti swé, zanecháwage ku Pokání msta hřj-
 šnjšum zastaralým, aby wtekli od twáři prchlivosti
 Bojj, ažby podobně trpěli, a zcházei, a zesli, té-
 lesný Lid s Kněžimi a Kleriky swými, žwrtáni
 gsauce, gako raucho od molů. M. Hus pak w li-
 stu gednom z wězení, z Konstancy, k swým Če-
 chům tak psal: D byt mi možné bylo, wssecky An-
 tykrystské ohawnosti wyypsati, aby se gich snáze wy-
 strěhati mohli wěřejci! Ale dauřám Bohu, že wám
 po mé smrti wzbudj Pastýře, kterýž za gehu pomoz-
 cy lépe než já, a šťastněgi vřad swung konajice,
 wssecky toho Syna zatracenj podwodny, nesslechetno-
 sti, bludy, lsti, pokryststwj, pýchů a mrzkost,
 plněgi na swětko wystawj; kterýchž žádné sliby a
 žádné pohrůžky od prawdy odwěsti nebudau mochi;
 nýbrž pro nj a swědectwj gegj žiwoty zložiti ho-
 towi budau. Rokycán pak, Kaliffných Arcybiskup,
 k radě často byw od Bratři pohledáwan (y gim gi
 w počátech wdilew) těch slow vjzwáwal: Nastane
 šťastněgšj wěk, w kterémž, cokoli w Chřtowi po-
 strowněno gest, k starodáwnj čistotě se nawrátj, za-
 stane

šlé wěcy obnowu přigman, Bira, Swátosti, a
 celé Chřkewnj Přisluhowanj napraweny budau.
 Chřkew nyny w Babilonškém gest zagetj, kdež se nic
 nedělá, gať se dělati má; ale ias wyswobozenj ge-
 gjo giž gde. A tu základowé gegj polozeni budau
 na samých Pismjch Swatých, gaťo Izraelský Chrá-
 m po nawrácenij z Babilona založen byl na gruntech
 prwnjch ic. Tenthž často w swých Kázanjch na wes-
 regné wšech wěcy w Chřkwi porušenj nariškawage,
 toto přibáwal: „My, kterjž pod Dbogj skoweme,
 gestě sme se gruntů nedobrali, po wrchu telko cho-
 djme, tolko nedostatky, a coby se newyhnutelně z
 roli Boží, tak škodliwým trnjm a bodlácjm po-
 rostlé, wyklučowati mělo, wkazugeme. Ale powsta-
 ne po nás Lid, kterjž samých gruntů se dobude, a
 wřoreně se perwně bude státi, djeło milé Bohu a
 užitečné lidem delage. Rozuměl pak Bratřj tyto,
 giž na Reformach pomýšlegjch, a kterjž že na grun-
 ty směrugi, z rozmlauwánj s nimi srozumjwal.
 Řikáwal také sám, y gim, y wůbec Posluchacům,
 že tři wěcy gsau, na nichž se rozkwetnutj zase Chřkwe
 základati musj; Pisma swatá, Příklad Křstů a
 Apostolů, a prwotnj Chřkwe šlepěge ic. To on
 Platyni Regulemi gmienowáwal; sám podobněgšj
 Drusu nežli Sekere. Nebo gině ku podtjnanj hau-
 ště power braušyl, sám nesekal ic.

III.

Z Knihy Druhé: O Wyzdwižení No-
vého Církevního Přisluhování
Kada.

S Zarost měli Bratři, kde Pastýře Duffi bráti
budau, po sgiti kolikast těch pobožných Mužů,
kteréz měli. V dána jim byla od K. Lupace, a gi-
ných rozumných, o předsevzetí gegich dobře smýšle-
jících Mužů, rada, aby zanechajíc Messních Kně-
ží (jimž zageť Babilonské nic dobře dělati nedopau-
stí) sami z sebe, příkladem staré Církwě, Služebn-
ky Ewangeliu sobě objírali. Revčinili toho, že
wyhynau jako Táborští ic. Poněwadž každá spo-
lečnost dotud toliko trwati může, pokud hlavy a
wůdce má, ic. Několi nenewjm, (řekl M. Lupac)
že, věinjeli to, zbauríte proti sobě tím wíce Křis-
skau Církwu, ic. A wšak minjeli Křysta násle-
dowati w prawdě, křjze geho na se wžiti neliknůge
se. A degž Bůh (přidal,) abych y gá také ten wáš
Kád brzy spatřil. Kdž odpowědali Bratři, že se
bogi, aby začínáním něčeho nového Boha newra-
zpli; kázal jim býti dobré myslí. Mebo že ne každé
odstaupení zlé gest; w takowém porušení Církwě je
milé bude Bohu, ačoli nemilé bude Papeži. Po-
wolnu býti Bohu, a snážnoosti své na to wynaklá-
dati, že wždycky chwály hodné gest; a protož aby
gen, gať začali, tak postupowali, swatoswatau
Emlawu Boží, gž zrušili jinj, obnowiti, obha-
gowání

gowánj Práwodn srdcem vdatným se vgiti, z Babilo:
 na cjm dal tjm patrnegi wygiti, a blato geho po:
 sllápati, w umysl sobě wezmauc. A aby na M.
 Husa wzpomenuli, kterhž napsal; že lépe může Chr:
 few zprawowána býti od swatých Kněží, nežli od
 Papeže a Kardinálů, tak gatž do třech set let po Kry:
 stu zprawowána byla, ic. Připomínali jim (M.
 Lupac, a jinj) y z starých Dtců negedná powěděnj,
 k žádostiwé té Reformacy Duchu jim přibáwagjce.
 Ale o ni wražugjce, že ani Římané, ani Kalissij,
 zwyklých powěrnych Ceremonij skládati nedopustj,
 ani nowých nepřigmau, gen se bauriti a wstěkati
 budau; newěděli, co činiti, trápjce se, a na Mo:
 dlitbach s postem trwagjce, aby Bůh sám, coby
 wždy učiniti bylo, ukázal. Až přišlo po dlan:
 hem se rozmýšlenj k tomu, že sobě vložili shroz
 mážditi se, nepředněgšj z Kněží, a z Brozených
 a z Bcéných, y z městského a sedlského stavu, do
 Wsh Lhoty, bljže Města Rychnowa. Kdež sšfědše
 se okolo sedmdesáte Mužů newybraněgšjch, naz
 pomínali sebe k Modlitbám a důwěrnosti w nich
 slovy Krystowými: Začkoli prosyti budete, dwa neb
 tři, segdauce se we gměnu mém, dáno wám bude.
 Item: Zůstaneteli we mně, a slova má zůstanau
 w wás, cožbyšste chtěli proste, a stanet se wám.
 Y prosyli pokorně Nebestěho Dtce; Bylaby wůle
 geho, aby gž dokonále duchownj Babilon, kterhž
 za geho ukázánjm poznali, opustili, z Sodomy wy:
 sšli, a zanechagjce té tak mnoha Bludů a hříchů ces
 sty, podeššle zlé Obhyčege napravili, Kážen staro:
 bylau zase wwedli, čistau Božj poctu od Nepřitele
 hauebně

hanebně naprzněnau obnowili, y Přisluhowání
Chřekowjho Kád nowý, na samém Krystu geg za-
ložje, wyzdwišli, aby giž wšázal ic. Y wyslyšel
w slibch swých prawdomluwný Bůh, a wšázal brzo
potom, ic.

IV.

Strany wyzdwižení Kádu Kněžského geště rozmýšlenj.

POběkowawšše Bohu w umyslu swém, aby se
samých Pšem Swatých držje, tu zgewené Bo-
žj wůle šterili, utwrdili se; zwolnowše sobě tři Mu-
že, kteržby (bo času) přednost držje, giné zprawo-
wali, a w Kádu zdřowali. Z nichž přednj byl
Rehor ten, o němž wšš (Kofycánownj sestry syn,)
kterž se ošwíceností w věcech Božjch a swatosti
žiwota nad giné štwěl; druhj dwa byli, Prokop
a Jan Klenowššj. Wytazowali se mezy tjm pilně,
bylali by pak kde gaká Chřekow, kteržby kwas Pa-
pežšj byl nenakazyl, a kteržby swau w Krysta
Wjru a starých Křestianů žiwota swatost šutkem
pronášela? K té se připogiti, a od nj Zprávce
Chřekowj bráti, raděgi než sobě nowé řiditi, žádo-
stiwí gsaue. Na tu cestu do wšchodnjch fragin
štrogi některé, wšlyšeli, že gsau šyc Křestiané tam,
ale ne takowj, po gakhčž se oni ptagi. Wjra křes-
ťanská že tam gest bez Kázně a žiwota křestianšého,
zahrabaná Ceremonnyemi a powěrami, až y Dběžskau
Židowškau po mště. Kdoby dobře zprawowal,
aneb

aneb poslauchal, že se tam sotwa nagde ic. Totěž
jim nikurwili, kterjž Řeky, Walachy, Rusšaký,
Moskwany y Armenjány (pod Králem Polským
bydljch) byli widěli. Gmenowitě, že Národowě ti,
ac se Papežem Řimským nezprawugj, ale swých Bi-
skupů a Patrnyarchů poslauchagi, lhostegně wšak že
glau živi, Bohu powěrně slaužj, Aněžj, žiwotem
lidu podobnj, swěta plnj ic. Biskupi gegich každě-
ho přicházegjchho, bez wšeliké průby žiwota neb
věnėj, peníze gen wezmauc, k swatým Bradům při-
pauštěg; nikdy nekážj, toliko Liturgie (Mše a Mo-
dliteb, a něčeho w Cěrkwi přečtenj) oddreptawá-
njm tak ledagaks Náboženstwj oddbýwagi. To wšly-
šawšse Bratřj, předsewzaté do dalekých Národů
pautě odložitj, a cizých zanechagjce, k sobě sami
se nawrátiti vmjnili sobě, pro ohledánj, zdaby, čes-
ho ginde hledati chtěli, naléztj mohli s Božj pomoz-
ch doma.

V.

D začatém giž doma we Směnu Božím
(po desíti letém se rozmýšlení) Slu-
žebníkŭ Církwě Řízenj.

Pravovali tři ti Staršji neze Jednotu, co se
zewnitřního Řádu dotýče; ale že Kněží obhva-
řo (nebo již téměř sám toliko R. Michal Žamberský,
Bčenj a života Husova pravý následovník, pozis-
tkával) vyhláshwffe sobě Bratři léta 1467 Mo-
dliby

dlitby a Půst, opět se w též mjesto (do Lhoty nad Rychnowem) sessli, w počtu něco wjc než prvé. Až na slib Krystů (žáčkoli modléce se prosyti budete, wězte, že wezmete) spolehše, vybrali z sebe Mužů dwadceri, svědomj dobrého, a w Zákone nad jiné zběhlé. A z těch opět odlauciwše dewět, z nichžby sobě Bůh wybral, kterých jim za vůdce dáti chtěl; ostatnjch gedenácte k tomu, aby tu wěc řídili, zmocnili. Nad těmi dewěti opět konány Mos dlitby, aby, chtěliby Krystus, Hlawa Cirkwe, které z nich k Brádu přísluhowánj zawolati, k tomu ge poswětil, a dary Duchu swého naplnil. Při prawili zatjm dwanácte cedulek, gichž zanechawše prázdnych dewěti, na třech napsali: Šestti Boží vůle, aby řízení byli nowj Služebnjch. Swinuwše ge pak (prázdne y psané) gednostegně, prosyli opět Boha, řdž ge těm dewěti rozdáwati budau, aby sám vkázal, gednoholi z nich, či dwa, či wšecky tři za Strážné Duffe gegich dáwá. (Mohlo zagisté to býti, aby napsané tři cedulky aneb se wšecky osobám tu stogjchm dostaly, aneb žádná.) Tu B. Řehor fe wšemu Shromážděnj promluwil těmito sloz wy: „Poněwadž sme, Bratři milj, wěc tuto poručili Bohu, aby, libili se gemu, některé z těchto Mužů k Brádu Poselstwj Syna swého w Cirkwě nám oddělil, slušné bude přestati na vůli Boží. Mezy tjm dobré buďte Naděge, nezmňj nás ten, kterýž to na sebe wzal, že začnychomkoli prosyli Otce, on to sprawj. W tom zawoláno bylo pacholátko, nic o tom, co se dělá, newědauch, a poručeno mu, cedulky z nádoby wybjragjc rozdáwati těm dewěti, ostatnjch

ostatnjch pak tři nechati tam w nádobě. To věně
 wysel; těch pak gedenácte kázali přistupowati těm
 denjti, a rozwjnauti cedulky své. Uj wěc diwná!
 Rášli se tři s psánými cedulkami, Matěg Runwald-
 ský, Tomáš Přelaucský, a Eliáš Křenowský; wšech
 saudem k takowému Bradu mezy wšemi nezpusob-
 nější. A tu wšicknj přigawše to zauplna za wili
 Boží, a tyto tři za Boží k sobě posly, Bohu horli-
 vě děkowali, těmto na místě Krystowě poslusen-
 stwj rukau dánjm slibowali, aby k sobě prácz bděj
 nad Duffemi gegich přigali, prosyli, y k dauffánst-
 wosti naponjnali; tito zase s plácem a pokorau pos-
 wolnost Bohu, a wěrnost Chrkwi geho, slibowali.
 Geden pak z přjtomných Brožených (P. Gabryel Ko-
 márovský) Píseli onu: Radugne se wždy společně
 nynj, složil, kterauz wšicknj společně zpjwali, y
 posawáb při ordynowánj Služebnjků zpjwána býwá.
 Co se potwrzenj a poswěcenj těch w nowě wolených
 dotýče, ačkoli wěřili, že to Krystus wnitř moch so-
 bě od Dce danau činj, prosyli wšak pobožného
 starce, R. Michala, aby gich zewnitř rukau wzkáz-
 dánjm potwrdil, a moc Kněžskau, kterauz od gi-
 ných wzal, gim odwedl; což se s Modlitbami wšes-
 ho Shromážděj stalo. Potom wšak gestě ge na
 potwrzenj (a hognějšj, že wšecko řádně gde, utwr-
 zenj) k Waldenskému Biskupu Estefanowi do Ras-
 kaus poslali; kterž gim y moc Biskaupskau k ři-
 zenj giných Kněží dal. Esmž oswědčiti chřeli Bra-
 trj, že ničeho dobrého nezamjtaj, co kde gest, buď
 w Řimské, neb giné kterékoli Chrkwi; gako
 gest y ten dobrý řád, aby osoby k Chrkewnjm Brá-
 dům

dům ne od giných, než od Biskupů potvřzování
byli ic.

VI.

Bratři se s Waldenskými spogiti žádají.

Zřila se Bratřím prokazaná o Waldenských k w
sláným gegich ochotnost, w životu pobožnost,
a tak dlouhá pro Wyznávání Pravdy odporosti
snáseľiwość; tak že mysliti začali, kterakby se s nimi
spogiti w gednu Církeu mohli. Ale aby k tak wel-
ké wěcy z prudka nepřistupowali, widělo se jim,
prvé geště lépe gegich Běenj a Dbcowánj wyssetríti.
Což učiniwše, našli smysl při Bjře zdravý, z sa-
mých Písem, jako y swig, plynaučj; Dbcowánj
také, poprawjc některé wěcy, žeby dosti chwalitebné
bylo. Poslali tedy k nim, a oznámiti dali, že
Bratři Cestj žádostiwj gsau, s nimi tak se slaučiti,
aby z obogjšho libu gedn byl; a wšak, nežby se to
stalo, že s nimi žádají rozmluwiti, a o naprawenj
wěcy některých Křestanům prawým (gakž se jim zdá-
nenáležitých, požádati; prošyc, aby co w Bratrš-
tewěrnosti přednesseno bude, bratršky bylo přigato.
Předně pak, toto že se jim nelibj, že oni Pravdu
Ewangelickau (pro wgtj pokuffenjm) w tagnosti me-
zy sebau chowají, a s nj se před swětem křgjs; ga-
koby newěděli, že Křystowi Běedlnjch swětkem swě-
ta a solj Země býti mají; a wsta Katolika prawě-
ho že se srownáwati mají s srdcem. Druhé, že ač
Papeže

Papeže býti Antykrystem, a Chrkew geho nez
 plodným onjm Žikem, genuz zlořecil Krystus, býti
 twěrij, s nimi wssak do Chránu gegich chodj, a ge-
 gich powěram, gen aby se tak mezy ginými kryli, a
 Papežowé prchliwosti wyhnuli, obcugj; a to že gest
 wlažným býti, na obě noze kulhati, s temnostmi
 společnost miji, Krystu Duchem, Antykrystu Lē-
 lem, slaužiti. Naposledy, že Knězi gegich těmi
 peněz lichw, kteréž se od pobožných na chudých
 potřebu sřladagi; na Krystowy Služebnity že nez-
 připadá, tak se o břicho starati, posřlady na Zemi
 shromazďowati ic. Tak Bratři Waldenským před-
 nesli, poddāwagjce se jim také k rozřudku; wiřlilil-
 by y oni co hany hodněho při nich, že napraviti
 hotowi budau. Odpowěděl Waldensstj: Předně,
 že se jim předsenjetj to o Spogenj se dobře ljbj;
 ale že o tom y oni také se wsschněmi swými radu
 wžijti musęj. Co se tkne wad, kterýchž se pro zas-
 chowánj žiwota dopausřtęj, těch oni že wymřlauz-
 wati nechřtęj, poznāwagjce, že gak ginj Křestané,
 tak y oni od Přebků swých sřlepęj se wychýlili (a ta
 powaha že gest wssch wěch, aby za časem od swěho
 prwnjho půwodu zacházely); ale že myslj napravot-
 ti, zwřšťtę od Bratři napomenuti gsauce. Zawřřj-
 no tedy, aby se w gistj čas zase sřledali; a oni taz-
 kę Bratřim, čeho od nich žádati chřtęj, předsnesli.
 Bratři z toho potěřfeni gsauce, žádosřtwě sřledánj
 toho čekali; ale z Waldenských některj tagnost wy-
 gewiřsse, že to nedosřlo, zprawili. Knězi zagistę
 Řimstj zwědęwřsse to, Francouzům těm, tu w Mas-
 sausřch hostům, aby se s Pitřartj w žádné sřozus-
 měnj

měnj nedávali, (chtěli sami pokore vřiti) radili. Címž oni zdeseni gsauce, ani se s Bratřimi nespočetli, ani bludu nenaprawili; dva toliko z nich vředše, k Bratřim se připogili; (Biskup pak gegich potom gat, a v Bjdně spálen) ic.

VII.

Z Knihy Třetj: O Wyslání Osob gístých od Bratřj k hledání Cýrkwi čistších.

Zl Wladislawa teprw Krále Bratřj, což dávno w umyslu měli, wyfonali. Wyšli do cizých Zemj pro spatření, zdaby se kde našli Křesťané, kterjžby Krysta vřty wyznávagice, životem také wyobrazeli, přecně Apostolské Ceremonie drželi, Antykřistu zawázáni nebyli? potěšení odtud hledagice, kdyby našeznanc takové libi s nimi se bratřsky spogiti, a od nich k dokonalosti wětšj pomocy dogyti mohli. Lžbilo se tedy wřechněm, aby do dalekých Zemj wyslání byli Mužj rozumnj, kterýmž utrati na cestu opatření. Byli zagisté gjž k Gednotě připogeni negedni z starwu Křtjštěho y Panfšeho, z nichž nad jiné štedřegšjm se wřázal P. Bohuš Kofka Postupic, Pán na Litomyšli, vdatný Gednoty obháge; kterjž y od Krále Gleny, aneb Pasy, (aby šrže Křesťanstých Králi a Knjaz Země a Kraginy wolný průchod měli) zgednal. S těmi oni šrže Polskau a Ruskau Zemi do Konstantynopol

pole se obrátili; odkudž totiž před lety dwaceti Čechům, když byli od Papeže odstaupili, Sgednocení s Chrkwi Kerkau podáváno bylo. Toho Sgednocení žádostiw gsaue Bratřj, chtěli se nejprw na Maboženstw a žiwot Kerku podiwati. Pobyrwše w Konstantynopoli rozzeli se; Lukáš Prazský do Zemj Kerkých; Mareš Kofowec (osoba Dytjerská) do Mozkwy a giných Slowenského Gazyka wzywajících fragin, Martin Rabátnj, Měšťan Litomyšlský, přiwzaw k sobě tlumočnicka Žida, do Ažye, a širze Zemj swataw do Egypta (gehož o té cestě wydaný Epis, tistěný lěta 1490, gestě se někde nalézá); Kasspar pak Marecký, na zdrawj zemhlen byw, nawrácenj gegich čekal w Konstantynopoli, tak wšak, že předce tjm časem Zemj Tracskau prohlédl.

Nawrátiwše se domu ti Pobožnosti špěchřj, gať nic toho, čeho hledali, nenalezli, oznámili swým, a tak se w naděgi své zmýlené poznali wšicknj ti, kterjž pro nabytj něgakého z cizých Chrkwj dobrých příkladů požitku, buď práce buď nákladu nelitowali byli; tak ty někdy zkwetlé Chrkwe gž byly wšwadly. Wšudy zagisté widěli Křestanský lid, gakoby se na to zřekli, w rozpustilost wydaný; na powěrách a ctěnj Obrazů Maboženstw zakládajících, a co přednějšiho gest w Zákoně, zanedbáwajících; Dněžj prostopassnostmi lid přewyššujících, a wšak se trestati žádnému nebadauch ic. tak že prawě bñti poznali o porušenj wšeho Křestanského swěta swědectwj těch, kterjž gim od takowé cesty odrazowali. Zaťau we wšech věcech přinášj proměnu blauhost času,

časů, (když se nedbalost rozmůže těch, kterýchby Ká-
du strážcové býti měli) že, gaž Varro řekl, tohoš
widěl krásného w mladosti, widjš mrzutého w staros-
sti; to oni tehdaž očima widěli na Chrkwech těch,
kteréz spatřili. Kteréz je Bůh pod moc tyranství
Zureckého dal, co div? Ne ginak staré Izraelity,
když namnožili hříchů, ku potrestánj dával Pohani-
ským Národům, Kananenským, Filistinským, Ezy-
ptským, Asýrským, ic.

VIII.

Bratrský Vsudek, s kterýmby Chrkwe-
mi a gaž spogiti se žádali.

Řečta 1486, když Neprátele Bratrští wábec ge-
tjm, že samým toliko sobě spasenj a Chrkew přis-
působce, giné wšecky na zatracenj odsuzugi, hřzdi-
li; učinili na Synodu sněženj, kteréz w Dekre-
tich Gednoty po dnes zapsané stoji, těmito slo-
wy:

„Bylilyby nalezen Kněz, kterýchby zdrawé věcnj
měl a ctnostný byl, což welmi řídke gest, a gest w
cnyh Gednotě odporne Pravdě, wěrnj tomu welmi
rádi býti magj, neb takowé Bůh pro něco dobrého
posylá. A wšak nemagj k němu přistoupiti, ani
od něho Služebnostj wzwati, proto že w té ne-
bezpečné Gednotě gest, od nž se odstaupenj sprave-
dliwé stalo, totiž pro škodliwé smjssenj a nakwassenj.
Druhé, žeby po smrti geho neměli giného Pastýře.
Třetí, že on nemá nad sebau pomocn Kádu, genž
gest

gest gedněch druhým předloženi w Pravdě Páně, a w nj towaryžstwj Chrkwe, šgednoceni Duchy y Zela wnitř y zewnitř.

Čtvrté, že wěrnj magj dostatečnost doma z bar ri milosti Boží, mimo čehož gini giněho hledati není potřeby. Pakli by mnozy byli Kněží, půwod a řád magjch y lid, a smyslem zdravým w slovu y w skutku słužili, totiž podle zdravého věni, žádni z poddáních, dokudž Jednota w Pravdě gest, nemá přistoupiti k tomu, ani také toho potu powati, když to w pravdě gest začato y děje se. Ale Staršj magj péči wěsti, mohauťi w prá telstwj neb w gednotu s nimi wjiti. Neb wšez čy wěcy w Chrkwi magj se diti poctiwě a řádně (1 Kor. 14.)

Pakli sau dostatečněšj zvlášť při nehybněz slich wěcech, na čemž Jednota služebného shroz máždenj záleží, a Zprávce to poznaji gisté, že stále a zkušene gest, magj y dlužni sau s lidem se poddati a poslušenstwj podniknauti.

Pakli sau nedostatečněšj, w tom, w čemž pravdu magj, nemagi haněni ani potupowáni bý ti. A gestli ta Pravda tak weliká, genžby grunt Chrkwe dostatečně nesla, nemagi zhržyni býti. Ale když s tím by byly překážky gim newědomé, ale těmto známé, pro něby zkáza Pravdy potřebné k Spasenj přišla, nemagi k nim přistupowati, ale ku poznání gim milostiwě słužiti.

Také žádné Shromážděni obzvlášťin, gakkoli weliké byloby z strany počtu lidj, není obecné, totiž jawjragich wšechen počet wěrných; ani strany Spasení,

Spasenci, aby kromě nich neměl Bůh nížež jiné
žádného spasence; než sama Bžra obecná křesťan-
ská w pravdě Bohem zřízeného Spasení, a kdežto-
li gest w Pravdách svých po všem Omenu Křes-
ťanském, činí Chřtew svatou obecnou, kromě ni-
jení Spasení.

IX.

Bratři opět do Frankrenchu vyšliagi,
a do Blach.

Leto 1488 opět Bratři poslali do Frankreihu a
do Blach Lukáše Pražského a Tomáše Ger-
mána, k spatření Chřtew w té straně Křesťanstwa,
kdež všeho vrch býti chtěl. Kteréž Země prochaze-
jice, našli v prostřed Křesťanů žádostem Zela od-
daných tu y tam Muže bohobogné, (když ge gedni
k druhým odšlyali, a o sobě wespolek nāwěstí dá-
wali) a wšak před Swětem se křgich. Do Slo-
rency byli přišli právě, když pobožný a ošrojecný
Mnich, Jeroným Savonarola, pálen byl, na čej
se dšwali; s gínými wšak a gínými pobožnými shle-
dawšse se tu y ginde, mnohá o Náboženstwj rozmá-
wání, a k wykonání Křesťanstwj swého běhu sebe
wespolek naponínání, měli ic. w Kjmě se pozdr-
zewšse, aby, co se w Zgwení Swatého Jana o
něm pisse, očité spatřili; widěti, že někdy na sedmi
horach seděl, ale gíž k řece Tyberys zštaupil; mže
w sobě mnoho libu, a Newěstek bez počtu; ac nyní
wěstšim dšlem w ruinu ležící, tehž wšak od
Angela

Angela slusně Městem welikým (nebo w okolku 32
mjl Wlastech má) nazwaný; oděný kmentem a šfar-
latem, rozplywagjch se rozkosseni; moc nad Krá-
li Země nědy magjch welikau, y gessťe nemá
lau. A že ten, kterýž geg nyní drží, jako Petra
Sw. náměstek, Městiwětěgšim slowe, korunuge
se, na wywýsseném Trunu se nosy, a zbroge wů-
kol něho chřestich hrůzu wsechném strassliwý gfa,
poklonu odowsech přigimá, k libáuj noh swých
bitky Boží y Krále připaustij; na okřstku křes-
tanském co chce činj; Kliču Krystowých zle vjí-
wá; a k nim Měc připoge Wálky tropj; lidi w
přisahách rozhřessuge, Smlauwý Božim gménem
stvržené ruffj; na Manželstwí neporadná, a gi-
né proti Zákonu Božimu wěcn, za penize od-
pustky dáwá; Brady Cyrkowj, důchody gegich,
y nezpůsobným, y dětem rozdáwá; trestánj za-
slaužilým neschetníkům, penize wezma, milost
činj; Duse z Dčistce gatěhos wyipaustij; nad spo-
luslužebný tyranšy panuge; cokoli činj, to že
Bůh oblibuge, se domijwá; sebe býti nad Konci-
lium wyššijho prawj; wsecky ku pokynutj poz-
slusně má; které chce do Mebe, mezy swaté sá-
dy; na které se hněwá, do pekla pošlá; toho, kdo
jinak, než on poraučj, wěrij, Kachřem gmenuge;
za pláště Biskupské od Biskupů nowých wel-
kau zata šlu sřenuge; a pohrdna chudobau Kry-
stowau, Zboží swěta hltá, y giným rozdáwage, k
témuž wnadj; odwrha pokoru geho, přepysně
sobě we wšem webe; přednj Křestanstwa Pastýr
nědy stáda Slowem Božim nepase; dny a zágra-
ky,

ty, kteříž se w Království jeho v Obrazi dějí, se honosí. Ty a takové věci, sedých w Chráme Božím Antykrysta patrné činy, ne bez trnutí spatřujíce Bratři, znamenali, že Waldenský přínich stogých, proti Modly té na nohy zdravé a vřafat od synůch Mošyců na ramenech nosené, pýše a lhostegnosti horlil. Gehož kdýž se ptali, proč to tagné činí, a zgerých hříchů zgerwé nestresce, odpovědel, že tak wolí Eselmu jezrati, nežli od nj jezran býti. Leč pry chcete, aby mi se stalo, gafo gednomu, kterýž, že takové věci wida řekl: Ne tak Petr; do Měchu wstřien, a wodu w Tyberys pige. Nenj tu wolno, ó Čechové! pravdu mluwiti; hřesiti, křiwé přisahati, klamati, pochlebowati, smilniti wolno. Zastával pak smyslu svého příkladem: Řířodémowim a Jozefowým, tagných Kryřtowých Wcedlnstů; též Apofstolským (ač w tom smyslu nepřipadně přiwedeným) powědením: Ty Wiru máš? měž gi sám v sebe, před Bohem (Řim. 14, 22.) Kteráž wěc prořtým těm a wprjním Čechům neljbila se, a nazwrátiwšse se mezy své, wyprawowali, gať mocně dílo podvodu poslal Bůh těm, kteříž neodljbili Pravdy ic.

X.

Bratři svého od Papežstwa odstaupeni
příčiny examinuj; též Smysl svůj
o Svátostech.

Rokem 1494 shromáždívše se Bratři na Synod,
vzali w uvážení svého od Církwě Římské od-
staupení příčiny, a našli je slusné. Zapsali za-
gisté, že neodstaupili pro věcný zlé takové, ktes
řymizby wolno bylo vyhnauti, kdoby chtěl; ale že
táz Církev mnoho bludů magie, giné k nim doház-
ej, a s nechťicyni gin obcowati tyransty zacházh,
(což Antykrysta w Církwí panugichho gístym zna-
mením gest.) D Wečeri Páně zapsali tam též
smysl svůj takto: Kdekoli se podle rozkazu a miz-
není Křystowa swatá Wečere drží, tu wěřime, že
Chléb Lelém, a Wino Krwi geho gest, poswátně a
w tagemstwí, ne znamení Lela, gakž Taborští
smýšleli ic. (Bylo pak, že w počátku tam Bratři
znovu křtíwali ty, kterjž s Papežstwa k nim přistup
powali. Čehož příčiny Lasitius připomíná tři; a
proč to potom změnili; gakž y Cypryan, Biskup
starý, kterjž Křest od Kachři daný za neplatný
držew, potom y s ginými Afrykánskými Biskupy
od toho smyslu wpuštěl.) Rokem 1499 opět Bratři
smysl při Svátostech wysvětlujice zapsali, že rozděl
býti má činěn mezi tmi, co se o čem mluwjí si-
gurně (gakž, Křistus gest Skala, Cesta, Dwěre,
Chléb ic.); a co poswátně (gakž Chléb gest Lelo
Křistos

Krystowo); zapověděnoss, aby se w Gebnotě wy
 světlowanj takowěho, gakehož vžiwali Taborští,
 nevžiwalo: Totiž, Chléb gest Želem Krystowým tak,
 gať gest Krystus Skálan, Cestau, Chlebem, Wijn
 ným kmenem ic. Položně to owšem, a uctiwě,
 a wšak, když se nepřátelé předce na ně mtkali, v li
 du y v Brchnostj (zwlašťe Augustyn, Olomucký
 Biskup v Wladislawa Krále) ge sočice, že Swátosti
 zlehčuj, a gim se rauhagi; psali Apologii, Wjry
 své o Swátostech wyznánj, k Králi; a Léta 1508
 na Synodu takto napsali. „Nikoliby neyšepe bylo,
 Krystowým slowům, To gest Želo mé, sprostně,
 pobožně a pokorně wěřiti; wšak, poněwadž mnoh
 na takowém sprostném wyznánj přestáwati nechťegj
 ce, na to se, gať pať Chléb Želem Krystowým, a
 Wjno Krwí jeho gest, dobýwagi; smýšleti, wěřiti,
 a tážichm se odpowjdati má se takto: Chléb gest Že
 lem Krystowým přirozeným, wydaným za nás na
 smrt, poswatným duchowně, mocně a práwě.
 Poswatně, to gest w tagemstwí; duchowně, to
 gest, ne tělesně, ne hmotně, ne widitedlně, ne smý
 šlům Žela čitedlně. Mocně, to gest skutečně, k
 stwřowánj wěřichm Milosti spasytedlně, newěřj
 chm pať a nehodným k odsauzenj. Práwě, to gest,
 ne v figuře, gako bylo-za stareho Zákona, ale w
 prawdě přjtomně, gať prawdiwě prawdiwý Krys
 tus řekl: To gest Želo mé, to gest Krew má.
 Srdcem tedy wěřiti, a wšty wyznáwati se má, že,
 když hodný Kněž, wezma Chléb a Wjno, s lidem
 wěřichm se modlj, a dobrořeče, slowy Krystowým
 mi Chléb Želem, a Wjno Krwí Krystowau wyhla
 sšuge;

šuge; tu že hned w přítomném společném užívání
Chléb gest Dělem Krystowým, a Wino Krwí geho,
tu požívání wěřích na připomínání smrti geho,
dokudž nepřigde. „ Potud slova gegich; kteráž po-
tom opět na Synodu Boleslawském Léta 1518 exa-
minowali a stwardili; y k Luterowi Léta 1523 ge naz-
psali; y gich, a w nich obsaženého pobožného smys-
lu swého, proti Habrowanským (na Znamení a
Figuru se wracujícím, a věcním Ewingliowým w
tom smyslu se posylujícím) zastávali; y posawád
při témž smyslu a při též Wěře své stogj.

XI.

Erasma Roterdáma o Bratrých
saud.

S Kolo Léta 1511 rozcházeť se začala o Erazmowi
Roterdámském powěst, že škrze něho y Vmēs
nj gazyků, y věcnj Wjry prawé na swětlo gde.
Y psal k němu z Čech také geden, Jan Šlehta,
věcnj Zeman, mnoho doškage o Bratrých. Dž
powěděl mu Erazmus, žlých věch, kteréž Bratřím
přičítal, nechwále, dobrých zase nehaněge. Nebo
tato sau w té geho odpovědi slova: „Že sobě (Bra-
třj ti) Kněží a Biskupj z samých sebe wolj, nenj
proti příkladu Starých; tak wywolen gest S. Mi-
kuláš, tak S. Ambrož. Že nevčené, sneslytebné
gest y to, gestliže se nedostatek vměnj Pobožnosti
žiwota wynahrazuge. Že se bratřjmi a sestrami
wespolek gmenugj, newidjm, pročby haněno býti
mělo;

mělo; ó byt to společné lásky heslo wšechněm Křesťanům w vyznání bylo! Že se wíce Písmem Swatým než Cyrkewními Wěiteli wáží, totiž wíce připisují Bohu než lidem, dobře dělají. Že Swátostmi w rause obecněm přisluhují, něco gest; neb až Křystus a Apóstolé ne jinak činili, gestli wšak co pobožným wmyslem od Cyrkwe potom pro počestnost nariženo, není pobožnost, pohrdati tím. Že při Poswěcování Modlitby toliko Páně vyznají, (ač to P. Sslehta omýlně psal) wšak y naši Obětí ona částkau gest. O Swátých nemnoho se delší smysl gegich od času Jeronýmowých; nyní nemýlně zrostl počet Swátků, gestto se nikdy wíce hříchů nepáse, jako tu; a což gest welmi nelidská wěc, nutí se lidé zaháleti celý den, hledati žiwosti sobě a swým bráním se gim. Nechtě gsau Swátkowé, ale w Chrámích; poslauzje Bohu, zase ku práci, a. Tak o Bratrých Erazm; kteráž wěc, a syc wznesené gméno geho, pohnulo Bratřimi, že k němu poslali dva z sebe, Mikuláše Klaudya, a Wawřince Wotjka, do Antorfu s Apologií Wjry swé, málo před tím w Nymberku (čemuž gá se dirojm) wztisťenau. Přisli, dar a Modlitby gménem wšech Bratrů oddali, proshce, aby Knížku přecisťi, a gestliže gake bludy nagde, oznámiti se neliknowal; oni že omýly swé poznagje napraviti, hotowi gsau. Pakli nic bludného a na Křestany nenáležitého nezagde, aby Prawdě a Newině swědectwů dal. Erazmus dar přigma, že mu milš gest, a Bratřím poznání Prawdy, po nž mnohých dawno taužili, že přege, oswědčowal; na mnohé wěcy se poslu (nebo

(nebo věni a zprávní Muži byli) wyptáwage. Když však oni se (prossedše Ryderlandské kraginy, a powěrný Chrkwi těch způsob spatriwše) k němu nawrátili, vzdalował se, něco psané od sebe dáti, pravě, že, coby tjm Bratřim prospěl, newidj, sobě pak žebý vsskoditi mohl; kdyzby snadně odtud Papež k zapowědenj Knih geho, kteréž nyní wssicknj swobodně čtau, a mnohým se na mnohé wěcy oči odwjragj, přjcinu wyžti mohl; Bratřj gen aby, gak začali, tak dále šli, a Králowstw Krystowa w čistotě rozšřřowati nepřestáwali ic. To tak Erazmus, w wyznáwánj Prawdy ne tak, gakž gi znal (dle sandu mnohých,) řdnatý. Ale čeho se bál, nebál se; proto že od Papežů potom Knih geho předece potupeny a zapowědjny byly.

XII.

3 Knihy čtvrté: O Luterowu Powstánj, a Bratrské k němu Le-
gacý.

A pak w Zemi Saské powstal (řizenim toho, kterýž Swět řidj) Národu Německého Bítel, Martin Luter, nestydatostj Odpustků Papežských na prodag do Němec poslaných wybuzen byw (gak to y náš M. Jan Hus) Welebnošti Pšem S. obhágece, a Náboženstw čistého obnowitel; před nimž žádný tak mnoho a tak gasně Řimské Chrkwe bludu neodkryl; genuž y sám Erasmus we-
lífe

lífe dával svědectví ic. Toť byla ta hlasitě
 zpívající Labuť, kteráž, že přijíti měla, a vpe-
 cena býti neměla, k spalení svému gdauch Hus
 náš (druhý Bohu milý pták) před sto a dvěma
 lety byl předpověděl. A protož nad njeu se ra-
 domali Bratři, o powstání Luterovu, a šťastném
 geho w začatém díle prospěchu, vslýšavše ic.
 W y k němu (Léta 1522 řdyž se powěst o něm
 rozcházela, a oni přiležitosti k rozhognění lásky a
 díla Božího, obměškati nechťeli) z prostředku své-
 ho vyslali osoby gisté, ku pochválení Boha z
 rozsvíceného světla Pravdy, a winšování, aby
 se do Světa co nejjíreji rozešlo za geho wěr-
 nau prach. Kteráž wěc nemalo gemu, ačkoli
 šic srdnatému, srdce přidala; a přigaw od Pe-
 sek, o čem chtěl, strany wěch Sednoty Zprá-
 wu, napsal k Spalathnowi tak: Měli v něm
 Píkharte vyslané své, o Wjru swau se radí-
 ce. Nalezl sem při wšech téměř wěcech smysl
 zdravý; kromě že mluwení wžíwagi zatemně-
 ho ic.

XIII.

Bratři na žádost Luterovu některé věci
své vysvětlují.

Adyž léta 1523 na Sněmě Říšském v Nyrn-
berku, Papež Adrián, šerze Legáta svého, k
neduhům Církve (od vrchu hlavy až do pat no-
hy) stědře se přiznával, všeho napravení slib-
oval; vydali Bratři německým jazykem Katechizm
dětinský. Kterýž spátriv D. Luter, a dočta se tam,
že se před Svátostí klaněti nesluzzi, proto že Kry-
stovo Tělo vzamrané tu není; prosyl Bratři, aby
mu to vysvětlili. S doložením však, aby rozdí-
lost při věcy té smyslu, nagdeli se, začáteho prá-
telství nerušíla. Pakli genu dosti učiní, že na dů-
vod přátelství Epis gegich wytisknauti dá v Wi-
temberce. V poslán gest k němu od B. Lukáše
Pražského, gž Bratrského Biskupa; Epis o tom
obširněgšj, kterýž však neginaš Luter, než prvé
Katechyzmus, přigaw, psal zase Bratřim německy,
co on o klanění se při Svátosti smýšlšj, a gaš, že
smýšlšjno býti má, wějš; a co w gegich Episu za-
temnělého widj; a co zase při nich nemůže než chwa-
liti ic. Kteréz geho k Bratřim psánj w Lomich ge-
ho čisti gest německy, gašo y Bratři totéz hned téhož
Roku w Čechách wytisktené češšj, s Odpowědj na
ně Bratrskau; (gaš se posawád w Bibliotékách na-
cházšj) gž sumnu na tomto mjestě Lasitius klade,
až y dj: Psali také o Wjře a Skutčch dobrých, kte-
rj se wzdnyčš s Wěrau nalézati magj. Nebo (pry)

giné gest wěriti o Bohu, giné Bohu, giné w Boha, kteréhož rozdílu pro ty, kterjž žiwau a kterj mrtwu Wryu magj, že wjwagi; z nichž tito mnoho často frát Bohu a o Bohu, bez Wry w Boha wěrj. Wěriti pak w Boha, že gest wěrenim wšsemu, co Bůh mluwj, a činěnim wšseho, co Bůh poraučj, a očekáwáním wšseho, co zaslubge, wnitřnj w Duchu obnowy takowé dogiti, aby Slowěť wšsecken, gako gini, právě podle wůle Boží sformowaný, učiněn byl. Žádný hyc ospravedlněn před Bohem že ne bhwá skutky vlastnjmi, ale Milostí Boží; za ospravedlněnim wšsak že gde a giti má spravedlnost činěnj, dle Apóstola: Žádný was nesoob, kdo činj spravedlnost, spravedliwý gest, gako y on (totjž, Kryštus 1 Jan 3. w. 3 a 7.) ic. ic. Gakož (pry) před Ospravedlněnim, z Wry gdaucým, žádnj Skutkowě necinj spravedlnosti Boží; tak Ospravedlněnj Wěrau stále bez následujících Skutků dobrých ničimž gest. A že se gini to diwne ždá, že Luter w wychwalowánj Wry tak snadž, a w odpustěnj pro nj hřichů tak snadný, tak málo na to dotjrá, aby se moc Wry s věinky swými sřeze Pokánj pronášela. To tak Bratři k žádosti Luterowě, gehož násfogem Božim gmenugi ic. Na kterýchž on wěcech tehdaž přestál, a proti tomu nie neoděpsal. Téhož wšsak gestě Nošu (gakoby ná od powědi gegich přestáwal, a při sobě nedostatěk w něčem poznáwal) napsal k Bratřim laskawý list, w němž y ta gsau slowa: Modlte se za nás, aby wšstawěně cwičenj w Slowu Božim, a w Láfce, a w Žiwotu ctném w nás bylo, kterjž sme se z bláta

beáta Papežského nedávno teprw dobýwati začali.

XIV.

Mezj Lutérem a Bratřimi vzniklé nedorozumění hogněssim přátelstwim nahraženo.

Řečta 1524 (w kterémž Luter Mniškau Kápi, 9 Křigna, svolěkl) poslán byl zase do Witemberka od Staršich tentž, kterj prwé, B. Jan Koh, tuž věcnj, pro rozmluwnj se s Lutérem, a spatřenj lépe Kádu obnoweně tam Čhřkwe. Ale widauce Bratřj, že se tam ani zastaralým rozpustilostem libšim, ani zvyklé swéwolnosti zákowstwa, odevšad se tam zbjs bagjchho, žádnau Kážnj nebránj, zhoršili se nad takowým žiwota křestanského swatosti zanedbáwánim, a dali Luterowi listy y řeční pokoz celých osm let. Což on znamenaw a od některých také Renás wistnjšj podpálen byw, haněl při Bratřích wěcnj některé zgewně. Ku příkladu (gakž se w geho některých okolo toho času wydáných Episch, a w Rozmlauwáních Stolnjch, čte): Že dštky na Wjru Čhřkwe křtj; že mužšých Osob s ženskými tancowánj za skutek těla magj, a ge zbranugj; že o Dsprawedlněnj Člowěka zatěmněle pišj, Skutkům dobrým mnoho připisugje ic.

Řečta 1528 umřel věcnj Jednoty Biskup, B. Lukáš Pražšj; Křassatem to swým odkázaw, aby
K 3 wedle

weblé čistoty Bcenj Pobožnosti života wšicknj ostrjz
hali. Mezj paměti hodnými geho řečmi y toto gest:
Je Gednotě zkázy netřeba se báti od zewnitřnjch
pokusŕenj, ale gestliže samá w sobě opustj Kád a Káz
jen ic.

Lěta 1532 (genj byl druhj od sepsánj Augšpurs
ské Confessj) žádáni byli Bratřj (srze Pána Kragire
z Krayku, a na Boleslawě) od Dšwojceného Knjzete
Sírjho, Markrabi Brandeburského, aby summu něs
gakau Káboženstwj swého sepsali. W sepsali, pod
tytulem Apologie; kteráz hned následugjchho Roku
do Witemberka se dostawšŕi tistěna byla, s přátel
skau D. Lutera Předmluwau, w njž že mu Bratřj
w Artykuli o Weceři Páně dosti učinili, wyznáwa
ge, Kád gegich a Pobožnost chwálj; žádáge wšech
Ewangeliuni swatého následownjku, aby ge za swé
také poznáwali. Dokládá: Wnššowalbnych, aby
wšeckŕn Swět s námi, a my se wššim swětem gedno
byli, nemíželi býti způsobem mluwenj, aspon Dš
chem a srdcem ic. Z čehož Bratřj lásku geho
poznawšŕe, dali následugjchho Roku (1534) tutauž
knjzku lépe zprawenau tamtéž wtystfnauti; a Lěta
1535 poslawšŕe k němu, dowěrné přátelstwj obno
wili. Což widěti z listů těch, kterjž při Confessj
Gednoty jádu stoji, (geho a Filipů) k B. Beneš
šworj Baworhnskému.

Milost a Pokoj w Krystu. Etí hodný Muzj,
Páne Beness! Slyšeli sme, Mistr Filip a
Gá, Bratřj tyto dwa od wás poslane dosti pilně;
Kterjž zase wám oznámj náš sand a umysl; Máme
se wel

se welmi ljbí, že sau nám při Wjře Swátosti praz
wj smysl předložili, a slowa, kteráz minau několi:
krát pohybowała, tak mi wysvětlili, abych mushe
powěditi, že gest mi dosti učiněno. A w věcy té
neb w tom smyslu nic newidim, w čembychom se
dělili. Ale pak my giných slow vžjwáme, daremněť
se někdo (gakož rjčagi) o slowa hadruje, když se o
wěc srownává. Křest také že gest w was napraz
wen, welmi sme se zradowali; nebo když ty dvě
Swátosti právě se drží, snadně wšechy giné věcy
mohau se zachowati, gakož sami tito Bratřjssjře
wám to oznámj. Pročež nicť nenj, o čemž bysšte
měli pochybowati, dokawadž tak wy s námi a my
s wámi společně smysljme, žeť sprostnau nássi láz
sku se wšechněm wám chceme ukazowati. A gestliže
při některé straně negaký nedostatek bylbý, (ga-
kož ne wšickni Swatj w tomto žiwotě dokonali
gsau) společně křestanskau trpěliwosti snášeti se bu-
deme.

Hogně dosti gest, když se Črkew Swatá
obecná w Wjře a w Wceni srownává, Wstaweni
a obychgowé, sama potřeba nutj, aby bñlj rozdjlnj;
nebo tak wěj a pjsj w sami Upostolě. Tak y Kry-
stus přikazuje, odpausstěti Bratřjm, když toliko w
Krystu gsau, a w něm žiřtawagi.

A my gisté pilně ukazujeme rozdjł weni a ži-
wota. Nebo weni činj neb Křestany neb Ka-
ždře; žiwot činj neb swaté neb hřjssné. Žlj ká-
rání, wynněčání bñwagi, ale wšak tak, (gakož
Swatý Pawel wěj,) aby Bratřj přiwě napomjnání,
a ne hned zamjčání bñli. Giné věcy tito Bratřj

wám oznámj. Měgte se dobře w Krystu Gejssij, a modlte se za nás, gačož my se modljme za wás. Dán w třetj Meděli po Welikonocy, Léta Páně 1535.

Martin Luter,

Doktor.

Psál y Melanchton témuž w tihž smysle, až y ta slova položil: „Tuzijj Zprává a přjsněgijj Kážen, kteráz se w Zbořich wassich webe, gisté mi se dobře libj; D byt y w nássich drobet taužegi mohla držána býti! „

To Melanchton. Rýbrž y sám Luter před wyslanýmni bolešt swan oswědčowal, že w počátku zakwetagichyho Ewangeliám wssěchy bez rozdjstu k Stolu Páně připaussřel, a Kážně podobné té, kteráz mezy Bratřjmi gest, (nedopaussřegjch zgerwňm hřjsnjtům mezy Dítly Boží kagjch se mjsřti) neostar nowil. Swědkowé toho, což tuto dobráu wěrau wyprawugi, byli nedáwno z Swěta odesřly (dj Laticius) Jan Augusta a Gijřk Izrael, Biskupj osmdesátj letj, a P. Grázým Zumerfeld z Luntce. Ti zagisté tñj (gafž sem z wřt B. Izraele sřřchal) w mladém wěku swém w poselstwj tom k Luterowj wjiti byli. Ale odpustiti se musř tonu Božjmu Muži, že podwraćenjm Papežowa tyranstwj, a zřřtáwánjm čisté w Krystu Wjry, a wyřřkženjm glných Antykrystřřkch neschwar, a tak wáškami zřřwnitř, po wssěckem žiwot zanášřen byw, na spřřřdánj doma wěch ne tak pozor mřti mohel. Kdo zagisté sám gediný spolu wssěcku wřřlědati aneb zřřpravit

witi muže? Nedává Bůh gednomu wšeho; gakž sám Luter (w Knize o neswobodné Slowěka Wůli) napsal. S časem roste, a wždycky rostla lidská maudrost; a aby, co se nedostává gednomu, dožplnil druhý. Degž Bůh, aby, čeho se Luterowým následowníkům nedostává, doplniti toho nestyděli se; ne odginudli, aspoň od těchto k známosti Ewanzelium před Luterem gestě powolaných, kterjž na sporádánj doma wěch swých nezapomenuli. Několik, co se dobrého w počátcích wvěsti zanedbá, o to se pokaušetí potom, aneb těžko aneb darmo bývá.

Těhož Léta (tridcátého páteho) Páni Čestj a Morawstj z Gednoty křiwdami pro Náboženstwj přinuceni gsauce, podali Ferdynandowi Králi Wyznánj Wjry swé ic. Kteréz opět Luter tistnauzti dal, s takowými w Předmluwě slowy, že patrné gest, že, co předtjm kdy na wgmu gegich psal, to tuto naprawiti chtěl. (Nech se čte ta geho Předmluwa při Konfessj Bratrské požadu.) Gakž od D. Luteru prawdě dané swědectwj gak se nelhibilo Prawdy Repřátekům, wšázalo se hned následujicjho Roku z Knih wydaných od Wjdenskéz ho Biskupa, Jana Fabra; kdež tak napsal: „Přiharti, genž také Waldensstj slowau, dělji se od Katoliku w mnohých wěcech; k nimž se welmi nezgednostegně měl Luter w Psánjch swých. Někudy ge zagistě do konce potupil, gak o nehorsj Kachře, gak w Wškladu Desatera Přikázanj; w Ddpozwědi na Propozjch, 15 a 80; na Žalm 109; a na Epistolu k Galatům); potom pak w přewrácený

cený wydan gsa smysl, lahodně k nim psal, welš kými ge chválami nadewšecky giné Křesťany wy náššege; a co prwé při nich haněl, to chwále, co chwálil, haněge.

XV.

Poselstwj Baldenských z Frankrenchu k Bratrjm do Čech.

O těch věcech přišli do Woleslawě dva věcnj Mužj, Francouzowé, s pozdravenjm od Baldenských; od nichž je poslani gsau, aby potaužili bjd swých a nebezpečnstwj, kteráž od Repřátel snáššegi posawád, y gatěš roztržky mezy nimi samým mi wyniklé; a zase, aby, wyrozuměge spůsobu našemu, společně se w Bohu potěšili, ic. Y zůstali tu šest Měsíců, dwagje se na Rád a gednomyslnost při wšem, a Lásku společnou, a Staršich o Stábce Páně pěti, a mladšich k Staršim poslusnstwj, a práce wšechněch, a w nich každodennj cwicenj ic. Po kterž wšecku čas y nassi na ony no dāwagje pozor, wideli při nich opravdowau pobožnost a horliwost, tak že z těchto dwau sanditi mohli o giných. A poněwadž ge y při Artyskulich Wjry nalezli zdrawé, připustili s sebau k Stolu Páně. Odešli potom hosté ti mjrnj a milj, s potěšenjm se k swym nawrátiwšě; gichž Bratrj wjce ne spatřili; [kromě že léta 1540 gednoho z nich, Jana (bruhj staul Dannel) o maličko w Strasburku nezastal Matěg Čerwenka; Spráwu o tom od Jana Kalwina,

Kahwina, že gen některý den před tjm byl odesšel, přigaw.]

Bratři mezy tjm doma co činiti měli s Kjmázny a Kalisskými, kterjž starodáwnj k nim nenáwist, nowým (pro stowaryssenj se s Luterem) rozlobez njm zaostrowali, a přehánlivými Spisy wůbec ge hyzdili; na kterjž odpowjdati zase zgewně musějce, powolně to činili, a ku podiwu pokorně, k přemoženj zlostj trpěliwostj. Připomenu gednoho z nich řeč, k Odpurcyn Spasenj a Mllosti Božj náše odsuzjugjchnu mluwenau: „Měla (pry) Lisska gedna několikero mladých, kteráž se mezy sebau, když Matka na pastwu odesšla, o krásu waditi začaly. Přigdauch Matka napomenula gich, aby saudu o té wěcy činěnj Rozjissnjku zanechaly; kterjž pry když budete žlapány, a z kůže swlečeny, pěknějšj obrátj napřed, škaredjši nazad. Medle nechme y my saudu toho (rekl onen Starec) giněmu, Krystu Saudcy; kterjž přigda bude wěděti, koho má na prawicy sobě, a koho na lewicy postawiti. Připadně, ačkoli gako žertowně; gakhčj wtipných připowjdek Starcy o nich na wětšim býle pinj gsau.

XVI.

Poselství Bratrské do Straspurku
k Bucéřovi.

Navolání Bratrská léta 1532 sepsána byla brzo potom bez vědomí gegich vytištěná v Němcích, a to na dvou místech, nejprve v Švejcarských v Měste Curychu; potom v Saských v Wittenberku. Za kterauž příčinu Theologové Straspurský, tehdyž mezi wadichmi se (o smysle při Wěceri Páně) s Saskými a Švejcarskými Theology jako prostřední, učinili Bratřím psaní toto:

Bratřím v Kristu milým, kterých Wal-
denskými neb Pílharty nazývají, v Če-
chách a Moravě Krista lájícím; Milost
vám a Pokoj v Kristu Ježíši,
gedínkém Wykupiteli
nassem.

Ne ginát o lásce wassj smýšlíme, nejmilejší Bratři, než že gste z křesťanské vprávnosti, kterauž se dlužníky býti znáte wsechněm v Kristu, a vůli Boží v tom napomáhající, s Wřny své a celého Církewního Přistuhování počít

počet wydali, Apologii tau na žádost Osvíceného
 Knijete Brandenburského sepsanau. Přihodnětē
 ona wysšla tohoto zvědowatélého času, když nez-
 vojne, gakan horlivosťi, (ne hrubě křesťanskau w
 prawdě) tak se chťiwě w swárny dáwagi ti, kterjžby
 mimo giné, wjce gakož Prawdy, tak y Lásky mjtí
 meli. Renewite, gak ostře proti sobě ti, kterjž se z
 gedné strany Luteráni, z druhé Ewingliáni gmeno-
 wati začali, bogugi o swatoswaté Těla a Krwe
 Páně tagemstw; a to giž tolik let, ne bez welikého
 Chřkwe zhoršem. Kterěz různice aby mohly za-
 staweny býti, mnozý dobrý s lkánjm žádag; ge-
 gichž pobožné žádosti (nechcemeli zmysla blázniti)
 gediná ta wásše Knížka nápomocy by mohla, kdy-
 by y ta od různjch se stran nebyla roztrhána,
 zbyssťe gi snad nepoznali, kdyby se k wám wrátí-
 la. Chřchšťi žagistě gi, gakožto swé Pri skau-
 žich, na swětlo dali minulého Roku; kterauž spa-
 řiwosťe obľhili sme. Giž pak y Luter gi wydal,
 od oně rozdjlně; ac w smyslu šic ne tak zméně-
 nau, kromě že na dwau (ne bez přjčimj podezřě-
 lých) mystech něco přidaw, zase ugato gest. Poně-
 wadž tedy ta wásše Knihka tak k sobě nepodobná
 učiněna gest, a každá z těch stran pro sebe gi we-
 de, za to máme, že sama wěc niurw, coby tu
 pobožnosťi wassj učiniti náleželo. Gmenowitě, aby
 taz Knihka, gak z ruky wassj wysšla, tak byla
 poslána k nám, kdej wěrně bude wytistěná, s we-
 likým Chřkwe Boží wžitkem, naděgeme se. Nech
 to na wás obdrží křesťanská láska, na kterauž
 wy pozor máte, a šerze kterauž my wás prošyme.

Uneb nám aspoň krátce odpisťte, která strana was
ssemu Episu křivodu věniti směla; poněwadž ne-
můžte ginát býti, než že gedna ta ednych porušsena
gest; protož wám teb obědwe possláme. Milost
Boží budíž s wámi. W Estraspurku Léta 1533.
Měsíce Čerwence.

Wolfgangus Capito,
gménem Bratrj zde Krysta kážjých.

Bratrj exempláře oba přehlédšše, přiznali se
k Witemberskému; a ten pozprawiwšše gestě, poz-
slali k tiffčej ne do Estraspurku, ale do Witember-
ka. Do Estraspurku pak poslali Léta 1540 k Bu-
cerowi (gehož se gméno pro gemné Episy, a poz-
božnost, a mjrné rady rozslawowati začalo) Ma-
těge Čerwenku Jahna, s druhým mládencem Pe-
trem, k spatičej Črkwe Estraspurské Kádu, a
rozmluwenj se s Theology, Muži slowautnými.
List psán byl k Bucerowi (gehož datum w Litomy-
šli, 16 Čerwna) w ten smysl: „Milost Boha
Dce rc. Wyborný Muži a bratře w Krystu, kdýž
některé Knihy twé, široce po swěte roznessené, y k
nám přišly, zwláště Wyklad na čtyry Ewangelj-
šty, a na Epistolu k Řimanům Paraphrasis, a
německá kniha o Pěci Pastýřské nad Dusseni lid-
škými; přewelice sime šrže ně potěšeni, a dāwíme
se tomu Duchu twému, wčej takowé tak hoguě
wynássjegichmu, kterýmž že gšy z hůry z Nebe poz-
dělen poznāwáme. Nebo wčey, kteréž gako poslad
škrhý w poli zakopány po tolik wěků byly, ty
odko-

obkopáwage na swětlo wynássiš, aby vpadlá Chr-
 tew zase na grunt Prorocký a Apoštolský rozdělá-
 wána býti mohla. My pak z těch twých Písání ne-
 málo potěšení bereme; patřice na to, že tebe tímž
 poznáním věcí nebeských podobuje Pán. A widj
 se nám, že strže Knihy wáše plněgi na swětlo
 gduw věcy Jednoty nassj, kteréž sme my, od téz
 hoj Nebeského Mistra gim se naučiwšse, giž téměř
 odesta let mezu sebau měli; kteréž když se nyní od
 wás, wšak swětlegi nad nás (nebo my nemluwias
 ta gíme) mluwj, k hogněgšim těch věcí chápá-
 nj srdce náše se odwjrají ic. Je pak, mělbyš ty
 gaku o nás a věcech nassich wědomost, neroz-
 me, pošlámeť Počet z Wjry nassj učiněný, a w
 Witemberku wytištěný; kterauž Knížku přečta po-
 rozumíš, gsmeli spolu s wámi gednjm Duchem
 Křistowým zapogeni ic. A přitom gakož my toz
 bě, tak y ty nám, w hotowosti, wprjmnosti, odes-
 wěnosti a přiwětiwosti křesťanské, k společnému na-
 šemu wzdělání se ozweš, a sand swüg o Wěni a
 Řádu Cyrkw nassich wynešeš ic.

Jan Augusta,

gménem wšech Bratřj zde Křsta
 kážjch.

Když k rozmlauwání přišlo, w přjtomno-
 sti giných Theologů, řekl Bucerus: Wy máte wez-
 lity dar Boží, Swazek dokonalosti Lásku, Řád a
 Řázen, a při wšem gednomyslnost; čehož trého
 kde není, Křstus wžitečně zvěstowán býti nemůže.
 Alle

bych to rád četl! Cwječteliz se také w Latine? Cernw.
 Mládež náše nynj chtiwěgi se na ten gazyt, než
 před tjm, wydáwá. Buc. Hrubě dobře; nebo gest
 potřebněgšij nad giné. Ale wy Slowenskau wassj
 řeči rozšjřeněgšijm Národům slaužiti mŕžete, nežli
 my Němcy swau. Cernw. Ty pak, věčný Mŕžij,
 neobrážej se našj chatrnau řeči. Buc. Pobožnosti sse-
 čiti se má při Křestanu, ne ozdoby řeči ic. A
 w prawdě Boží to skutek gest, že wy, ne tak věc-
 nj, tak pěknau Čyrkew máte; my pak za věcněgšj
 se držice, když Kážně zanedbáwáme, málo prospiz
 wáme; a protož o wyzdwiženj gi wšseligal přemys-
 sljme. Když se dále, odkud Bednota Mládence k
 službě Čyrkwe bere, a o wychowáwánj gich, a
 věci o ně Staršjch, a společnj mezy wšsechněm
 Rád ic. Bucerus wytažowal, na wšsecko tak od-
 porýdal Matěg, že dobrý ten Bucerus wyhledna k
 přisedjchm Theologům řekl: Tot gest nebeské radě-
 gi, nežli zemské Čyrkwe spořádánj. Naposledy žá-
 dan byw, aby něco Bratrjm odepsal, řekl: Což
 já psati mám těm, kteříž w dšle Páně dobře gdu?
 co wywčené od Boha učiti? Alpoň wždy, cožby
 jim ku potěšenj poslanžilo, řekl Matěg. W slj-
 bie ic. a když v něho Poslowé sšest Medel pobyli
 mnoho přátelstwj ožiwšse) napsal list obšjrný, ge-
 hoz y tato gsau slova: „Potěšenj nám byl list
 wáš, gafo y dar odeslané Knižky; z njj sme, gač
 nás Bůh gednosťegným při tagemstwjch Wjry smyz
 stem podělil, srozuměli. Ten toliko rozdjel gest, že
 v nás, kdej se sšně Ewangelium na roli Papežské,
 mnohým trnjm porostlé, rozšhwati musylo, aniz
 Kážn

Kázeň žiwota mysto nassla, gessťe se té Duchu Kryn-
stowa močy, kterážby nás w rád Krynstú wedla,
nespatruge. Kterauz nečest řdny wyklucowati pra-
cugeme, an giné podrosta bodláci, Nowokřtensté
s rozliénými proti Prawdě wklady. Mnozy z na-
ssich nie giného nečinj, než že gho Papežsté zmjtagh
Krynstowo pak na sebe neberau. Wás pak zachor-
weg při tom Wšsemohauch Pán, k cennu wás
gebnuu giž přiwedl, a nás příkladem wassim pro-
buzug! Nebo wy toliko těchto časů na Swětě gste,
za to mám, v nichž samých wedlé Bcenj čistého
přesná swatá Kázeň mysto má. Přecetl sem Cow-
fessj wassj, radostj naplněn byw nemalau nad
tak welikým swětlém Prawdy, a tak wšlechtělm
wassim při wšech věcech Kádem. Weliká gistě k
wám Božská sřtedrost se widj, že tak čisté Prawdy
následowniky máte hroliwé, gimž v zdrženj swaté
Ká ně tak snážná péce gest. Wy gistě za sebe se sty-
djme, řdny Čřkew swau s wassj srownáwáme.
Kád sem také slyšel, že wětšj díl Služebnjků Čřz-
kwe v wás, pro wolněgšj Pánu slauženj w stawu
swobodněm zřstáwati sobě zwolugj; gen prošym,
aby se na té zdrželiwosti ne tak powěrně mnoho za-
kládało, aby lečeť opět ginudy nestrogil satan, ga-
ko předtjm Čřkwi ic. W obecerstwj swaté rádi s
wámi wcházjme, kterěžby netoliko w společnosti
Wjry Katolické záleželo, ale y obopolnjm potěš-
wánjm a napomínánjm napotom se tntž obnowo-
walo ic. To Bucerus, do Anglie potom k refor-
mowánj Čřkwi zawolán byw, kdež y žiwot dofo-
nal 1551.

W podobný smysl B. Janowi Augustowi, přednjmu mezy Bratřimi Biskupu, psal D. Fabricius Capito, a Jan Kalwijn, tehdaž Franšké w Strasburku exulugich Črkwe Běitel. W onoho listu tak to také slova stoji: „Milá nám byla Knížka Wyznání wasseho, združich w sobě také Řád Črkewnj, nad kterýž sem gá nic dokonalejššjho newiděl za nasšeho wěku ic.“ Kalwijnů list mezy Epistolami geho se nachází (pod tytulem, Ad Pastorem Bohemum), gehož y tento gest kausstěk: „Črkwjm wasšim sředně toho přegi, že gim mimo Běenj čistěho tak mnoho dobrěho wdělil Pán. Aníž zagistě za málo se wážiti má, že takowé magj Pastýře, ob nichž tak zprawowanj býti mohau; že w tak dobré obycce a mrawy wwedeny gsau; že tak swázanj Řádem a Řáznj, kterauž k zachowání w Črkwi poslussenstwj nejlepššjm, nýbrž gedinkjm slusně nazwati můžeme swázkem. Wy přetěstliwě okaussjme, co ona může, když po nj taužic přigiti k nj nez můžeme. Za wěc činj, že často se w nysli keletám, a s těstnostj gakaus Běad swůg konám. Nýbrž bych wšsem wššudn pochybil, kdybych se nerozpoznal, že wzdělání Črkwe skutěk Božj gest, kterýž on wj gáf wywěsti, byt pak v nás žádných prosředků nebylo. Nic méně weliké to gest a zwláštnj dobré, takowau pomoc mjeti. A protož teprw smýšleci budu, že Črkwe naše dobře podepřjny gsau, když swázkem tjm podepřjny budau ic.“

XVII.

Poslednj Bratrské s Luterem rozmlau-
wánj.

Rok 1542 B. Jan Augusta, Starší Jednoty
velikých Luterů milovník, přivzav k sobě z Kne-
ží Otčíka Izraele, a z Křtjstwa P. Joachyma
Prostiborského, s některými jinými cesty towar-
šsi, šel do Witemberka pro nawštíwení Luteru,
a obnovení s ním swatého přátelstwj, a promě-
wení o Kázni, o gegjž do Církwj Ewangelické
wšec wwezení tak horlivé tanžení své pronesli by-
li Estraspurskí. V žejžowali se mu Bratři, že w
Církwach Českých a Morawských, kteréž pomalicku
od Husytskíwj přestupují na Luteránskíwj, Bceni
Ewangelické se přigimá, ale žiwota prostopassnost
nic se nepopravuje. Kteráz wěc je Jednotě Bratr-
ské na škodu gest, když swéwolnj, že ginde také
Ewangelium mjeti mohou bez gha Kázně, mlú-
wíce, tam se obrácejí; Zdáli tedy tak zlého Swé-
tobdy Ewangelické vžiwánj dopaustěti mjinj? Na-
čez Luter, na zlost a přewracenost Swěta, wždy-
cky milost Boží w swémyslnost obrácejích, poná-
řikaw odpověděl: „Že se ginať podwrátiti nemo-
hlo Papežskíwj, než rozmetáním wšeho toho, co
lidským ustanowením zápachalo, a swědomím
lidským násoh přinášelo. Ale když widj, že
bláznivý Swět na odpornau zase stranu letj, že
za newyhnuteľnau potřebu vynawá, brániti to-
mu obnovením Kázně. O čemž je mysliti pře-
gde,

gde, gakby gen oddechnutj bylo od nesnadnosti, gichž Papež sľibowánjm opět Koncilium, a tak no-
wými trošty, přidává ic. „ Dokládali Bratřj,
že nemohau dobře tussiti gegich wěcem, (o čemž by-
li y w prwnjm hned listu swém k Luterowi 1523
doložili) pokud w Školách a Akademijch gegich
wěšši na Wměnj, než na Pobožnost pozor a
snážnost bude; prosšce, aby se nebezpečnstwj, kte-
rěz se po té straně na Čyrkew obaliti mŕže, wšrěje
šlo ic. ic.

Když pak po laskawém přes dvě Neděle s
Luterem, a jinými Theology, se objrání domu se
vráceri měli Bratřj, pozwal ge Luter k Obědu, a
w přítomnosti mnohých Akademie Professorů s ni-
mi se zěhnage, podal pravice towaryšstwj celé
Bratřj Čestých Jednotě, ta slowa mluwě: „Bude-
te wy Apostolé Čestj, gá s mými budeme Aposto-
lé Němecštj. Dělegte wy djlo Křystowo, gak
se wám přejímj podávagi tam, a my dělati bude-
me, gak se nám podávagi zde. „ Po někerém
pak Měššcy psal k témuž Augustowi, y těch slow
doložiw: „Napominám wás, abyšste s námi až
do konce trwali w společnosti Ducha a Běenj, ga-
kž ste zopočali; a bogŕgte s námi, slowem y
modlitbami, proti pekelným hranám, kterěz bez
přestání bogugi proti prawé Čyrkwi, a hlavě ge-
gj Křystu; kterěz ac se někdy proti satanowé mo-
cy mdtě býti zdá, moc wšak geho w nassj mdtě-
bě se dokonává, maudrost geho w nassj nemaus-
drosti se pronássi, a dobrota geho w nassich nez-
prawostech sláwny dochází, podle diwných a nestiz-
tedlných

teblných cest geho ic. ic., Zatím pak we třech letech a čtyřech Měsících odstěhoval se ku Pánu D. Luter; gehož smrt nasledovaly (bj Bucholcerus) roztržky a wálky Ewangeliků mezi sebau, Theologů y Politických. Což je někdy bude, pro newtvorzenj mezi sebau Kádu, gednoty a swornosti swazku, obávali se Bratři.

Nebude od věcy, připomenauti tuto některá swědeckwý v Bratřích, kteráž z vst Luterowých a Šluppových slychávšse Poláci nassí, wyprawowávali gínym. Pán Bogtěch Maršewský, wzácný Zeman, slyšel Léta 1539 na publicné lekcý D. Luteru mluwiti ta slova: „Nepowstali od časů Aposťolských lidé, gegichžby Čyrkew blžegi přistupowala k věcnj a obyčejům Aposťolským jako Bratři Čeští.“ Matěg Poley, Praceptor dwau Hrabat z Gorky, a potom gegich Káda w Poznánj, tájal se D. Luteru (Léta 1540): Co se smýšleti má o Bratřích těch, po České a Moráwské Zemi roztraussených, kterež Waldenským nazývají? Odpowědel Luter: „Několi Bratři ti čistotau Věcnj nás nepřewysřugi (nebo v nás wšicknj Wjry Artýkulowé dobře se k Božího Slowa wysvětluji) porábnau wšak Čpřwe Káznj, kterež vžiwají, a šrže nj šťastně Čpřwe swé zprawují, daleko nás přewysřugi, a w té částce wětšj chwálu mají, kteraž jim pro sláwu Boží a sámú prawdu pustiti musíme; když Němectý náš lid gha Kázně podnikati geště nechce. Protož kdokoli se k Ewangelické a Augšpurské nassí Konfessj hlasáte, bezpečně a pobožně přisluhowánj gegich, y w Slowu y w Swátostech, vžiwati mužete.“

žete., Tentž Matěg Polen tágal se Filippa Melanchtona Léta 1548 (při Convivium P. Lukáše z Gorky, potom Whwody Poznánského, v přitomnosti neředněch pozvaných Profesŏrů, a Slachty Polské): Pane Præceptor, proŏm, co se smyšletí má o těch lidech, kterž nyní z Čech pro Náboženství vyhánějí Waldenských? Odpověděl Filip: Bratři gšau nassi lidé pobožní, a Křesťané praví, kterž pro stálost Wjry protivensťwí vdatně snášějí, hodní odowŏŏch Boha se bogjých lidj milowáti býti, ic. ic.

XVIII.

Z Knihy páté: Kněze Antonya Bodensŏteyna o Bratřích z Čech vyhnaných šwedectwí.

S Dvž po přemožení w Říši od Karla Chŏŏare Evangelických Knžat, a vyhnaní od Ferdynanda Krále z Čech Luteránských Kněží, z Bratřů také některj (pro domněn, že s Luterány w Němcích, zvláŏtě s Kurfirŏtem Saským, puntj mŏst) zgjmáni, a gínj (zegměna celj Zbor Litozmyslsk, Bydžowsk, Chlumecsk a Brandenssk) wyppowědjni byli, a do Polska, odtud pak do Prus se dostali, a přigati bywŏŏŏ vŏŏadili se tam; wyslali hned toho Roku tři Mládence své (Jana Rokytu, Jana Blahoslawa, a Symeona Telyna) na študium. A je Německé Akademie pro tu

tu Wognu w zamyslenj byly, kázali jim giti do
 Bazylée, commendaci jim požádawosse od Biskupa
 Pomezanského, D. Pawla Speráta, a R. Antos-
 mya Bodenstejna, Zprávce Swizynského. W psal
 tento Doktoru Brenciowi, tehdaž w Bazylegi eru-
 lujcymu, tak: „Gfau Mládency tito z počtu Bra-
 trj těch, kteréž před Nofem wlast gegich, Česká
 Země, wyhnala, nasse pak Pruská přigala, w
 Běenj a Bjře s námi gednomyslnj; gegichž Kon-
 fessy wydaná gest w Witemberku, schwálená od
 D. Lutera, Dce a Praeceptora nasseho ic. A
 nešli zde přigati gfaui, eraminowani byli na poru-
 čenj G. M. Knjecz pilně, a nalezeno při nich
 wssacko tak w skutku, gať wyznánj učinili w ysané té
 Konfessy své. Mimo Běenj čistého, s námi spo-
 lečného, magj mezy sebau obzwláštňj některé wěc-
 gichž my mezy sebau (což na wgmui swědomj lidských
 gest) nemáme; Pěti gmenowitě o Dusse lidské tak
 bedliwau, že sem nic dokonalejšího, gať žiw, ne-
 widěl; Ewiceň se w Pobožnosti a Pokánj přepetná,
 po domjch y w Chrkwi; Počestnost Mrawu je-
 wnitřnjch wsslechtílaui; prawě wjzwánj Postu, Bde-
 nj, Prách, Modliteb; bratrská sebe wespolet na-
 pomínánj; obzwláštňj Chrkewnj Saudy a Rá-
 zeň ic. tak že wssěchněm nám tu podiwenj gfaui,
 aniž wjm, mohli Pruská Země lepších hostj do-
 stati. M. Bucerus, Muž welikého saudu, a bo-
 bre zaslaužil w Chrkwech nassich, ne ošťřhá se,
 předstawowati gich wssěchněm Chrkwjm na wssém
 frestanském Swětě; a jim připisowati to, čeho
 žádným jiným, (neporussené totiž Běenj s opravdo-
 wau

wau Ránuj) za příklad ge k následování wystawu
 ge wsechném pobožným. To též učinili jiní Mu-
 ži welich, Luter, Capito, Calvinus. A gisté má-
 lí geště kde býti Chrkew, w njžby se wážnoť Upo-
 stolských Muzů, a wsecko sformované na způ-
 sob swatých Mučedlníků, nalezalo, to gest tato
 Bratrská Chrkewická ic. (Tu již sporádání wěch
 některých wypisuje. A pak dokládá:) Za to mám,
 že lid tento tak swatý obzwláštijním Božím řizením
 na tato místa poslán gest aby příkladem gich pro-
 buzeni byli mnozí ku pomyslenj, gakby tak mnozí
 nedostatkowé, wěch w Chrkewech nassich, napras-
 weni býti mohli. Nebo s gakau boleť Brad mu-
 šime konati, w takowém wseho Řádu Chrkewnj-
 ho pomatenj? kdež w prostopassnosti wsech žiwot-
 ů a žpaře, y nehodným, gen z powinnosti a
 pro plat, swaté wěch přednáseti a do nich cpáti
 musíme? Přezalostná wěc, Ewangelium Boží na
 swědectwí toliko přednáseti Swětu, (ac wjnit, že
 Pán wždycky má swé, kteréž on zná), kdz není
 žádného dobrých od zlých rozeznánj, ic. Magi
 ů y tito Bratři mdloby swé, a snad zbytečnau
 přisnosti w něčem hřešj; gak w smyslu o sta-
 wu Panickém, a některých jiných wěcech; negsau
 wšak přitom nevstupnj, a napomenuti gsauce, ná-
 ležitě naprawiti pomysleggj. Nic není w wěcech
 lidských právě dokonalé, aniž se co tak pobožně a
 opatrně w Chrkwi postanowiti může, aby toho k
 negaké krivosti nahnauti, aneb y přewrátiti ne-
 měl satan. Widjme, gak podwedl swaté ony
 Muže, Běitele, Wyznawče, Mučedlníky, w
 k
 prwotnj

prvotní Církví, Panictví, a věcí podobných,
za každé modly sobě vystavováním. W do-
bré tedy něco v tomto Bratřím obracejme, každ
pobožně Luter učinil ic. 3 Svědčím 15 Sept.
1549. „

Podobně bylo samého Biskupa k Rektoru Al-
demie Bazylieuské, Oswaldovi Bérnvi, připsá-
nj; kterýž zase, když se po dvou letech k svým
vraceli, tak odepsal: „Mládenci od tebe nám ko-
mendovánj, Velebný Muži, pro obzvláštní svou
pobožnost, mravů počestnost a v Bceni pilnost,
milí nám byli, tak že Boha prosíme, aby mnoho
takových, každých gsau tito, w Církví své rozbu-
wal. Nebo mimo vrauch na prospěch w Bmění
snáznosti, spatruje se při nich w stálosti při pravdě
a w přesnosti života živý Předků gegich Obráz;
což dwoje při těch Bratřích Českých za zvlá-
stní nebeských dar poznáváme, že se divíme, kte-
rak oni w tak hustých tmách, kterýmiž syn za-
tracenj místa swatá byl přistřel, tak galsau zná-
most Krysta, s tak přisnau Náboženství pravé-
ho Káznj, zdržeti mohli; o kterauž my w tak-
ovém světle, w každém gsine, ani se pokusiti nesmí-
me, nercyli, abychom k dosažení gi naděgi sobě či-
niti mohli.

K. Bodenssteyn pak brzy potom do Toru-
ně k rozšířování Ewangelium (gehož seménka již
tam byli rozšířili Bratři, a shromáždili Církevicku)
zavolan byw, žádostiw byl k Bratřím se připo-
tti. A když mu toho odeprjno, (proto že učiněné
s Lutérem tovaryšství oboje w sobě zawjrá, přes-
stupowati

stupowati od gedněch k druhým je nepotřeba, aby-
chom roztržky zase nedělali) odepsal gednomu z
Bratřj těmí slovy: „Gá že sem po ničem gi-
něm netaužil, než abych w prawdě býti mohl au-
dem gednjm Cěrkwe Bratřské, Boha za swědka bez-
ru, kterjž lidská srdce zpytuge a saudj. A wjm,
žebj to nebylo odstaupiti od Cěrkwe nassj, aneb
cistěho Bceni Ewangelium, y nám zgereného po-
slednjch těchto časů; ale toliko od mrzutých těch
zmatků, w kterýchž Přisluhowánj Cěrkewoj o nás
gestě ležj. Kterěz zmatky, a šerze ně překážku dje-
la Ewangelium, za to mám, že poznáwagi wssic-
kěj pobožnj, a oplakáwagi los tento Cěrkwe.
Saudilli sem co za nedostatek při Bratřjch, a o to
swobodněgi napomenul, gako o Závazcích; to
sem proto učinil, že za potřebné býti saudjm, ha-
mowati swobodu Těla toliko, ne swědomj. Po-
korným Bůh dáwa milost; a wěrnost w každém
powolánj libj se gemu. Zůstáwagi wssak toho na
wůli Bratřjm, co o mně vsauditi chtěj, kterjž aby
mne sobě poručeného měli, y žádám sobě, y o to
pokorně prošjm. Psáno 19 Julij.”

XIX.

Helwetckých Theologů Bratřím daná
swědectwj.

Záleželo se w Belickém Polstě od Bratřj rozsá-
té Ewangeliū tak mocně wkořenowati, že
w malého Polska Patronowé a Knezi Ewange-
liectj obráćeti se k nim začali, rad gegich vjzwa-
ti, a s nimi se spogiti žádostimi gsauce. Kter-
ráž wěc když se Dnotrefowi gegich, Doktoru
Lismanynowi, tehdaž gj tagnym Urhánstwjim
porussenému, nelibila, odwolánj se stalo do Hel-
wece, k Theologům Eyrichským, Genewen-
ským a Bernenským. Odkudž když odpovědi
prišly, spogenj sŕlo; schwálili zagisté wšicknj
to předsewjzeti, neymjice pro Kád a Kázeň. Z
těch listů některé kausstj wyberauc položime
sem.

Calvinus napsal tak: „D wassem s Wal-
denskými spogenj dobrau sobě naděgi činim. Ne-
toliko že swaté Sednotě, w njž se srostagj au-
dowé Těla Krystowa, wjdnychj žehnati obnyčej
měl Bůh; ale že w těchto začátcych wassich žku-
ssenost Bratřj Waldenských, kterauž dáwno gj
brausyl Pán, ku pomocy wám býti mocz bude.
Proto pilně se přičiňte, ať pobožné to sgednomj
slněnj gde.“

Wolfgangus Musculus, Bernenský Theolog,
tak napsal: „Ljbáme tu přediwňau Boží ra-
du, že Bratřj Waldenské, před některým No-
tem

tem z Čech vyhnané, mezy wás wwedl, aby
Chrkwm wassim w poznáwánj a rozššírowánj
Prawdy nápomocnj býti mohli. Nebylo to
w umyslu těch, kterjž ge vyhnanl, složeno; aniž
snad sami, co Bůh obmýšl, rozuměli ic. „ A
potom: „Maudre ste učinili, že ste formu věs-
nj toho obljbili, kterěž tak prostě gest, a pro-
stičce při Písmu Sw. zůstává, že se n rozdwo-
geným mezy sebou Chrkwm hodné dalo, ge-
tisknauti a po německých Zemjch rozhláštj da-
li, ic. ic. „

Petrus Martyr, Estrassurský tehdaž Theo-
log, tak: „Přičiňte se, Bratři, abyšste s Praw-
dau Božj wám zgerwenau spogili žiwota newin-
nost. Ene neprospěge (wyznávati všy Praw-
du) zapírali gi kdo skutky. Wize, aby Swě-
tlo wáše nebylo bez teplosti, listj bez owoce,
Obлак bez wody. Nech kořeny své Wjra do
srdce wassich tak wpustj, aby Dwoce wydávala
wen; w obnovenj Chrámu Božjho nevjšwegte
odkladů. Na toť gde satan, co se dobrého dý-
ti má, aby se nedálo hned, (ažby vmdlelo.) V-
smjta, že se počekatj musj na Koncilium aneb
na Sněm a Sněssenj Stawů, že k takowému
předsewjzjetj močy Wchnosti potřeba. Ale wy na
to nedbagje, zanečistěnj od Antykrysta Dům Bo-
žj wyčistěngte ic. ic. Radjntj tedy, aby Kážen
do Chrkwj wassich wwedena byla hned. Nebo
nebudeš přigata z počátku, dokud milost k Ewan-
gelium wre, potom, když wraucnost powyhlá-
dne, (gakž býwá,) nesnadné bude, wprawiti gi.

Gak pak bez nj giná wšecká práce daremná gest, nech wám za příklad gsau Čhrkwe ty, kteréž Dbrnowenij swého grunty kladauce, na wwebenij Rázně zapomenuły, a potom nikdy w žádný stáły Rád wvésti se nemohly; odkudž gde, (což s božestij prawym) je wšecko téměř (w Čhrkwech těch) slabé gest a pádem hroší. Veliká tedy škoda gest, a Čhrkwjm zhauba gista, nebýti swázánm swázkem Rádu; aniž se řicy může, že Ewangelium celé magj Čhrkwe ty, které Rázně nemagj, ani se o wyzdwižení gj nestaragj. Nebo poněwadž ona w Ewangelium a Apostolských psánjch tak wšudny pilně se poraučj; je ona křesťanského Ráboz ženstwj nezadny částkau býti musy, wyznati musy me. Odkudž gde, je ti Ewangelium Krystowa zas nebbáwagj, kteréž tak předny geho částky zas nebbáwagj. A zachowáwánj pak Čhrkwe musy te miji Theologické školy, genž semenistém Čhrkwe gsau. Ale tam wystríhati se třeba zbytečných Otázek, a o ně nevjitečných a marných hádek, gakž Apostol mluwj (Eyt. 3, 9.).

XX.

Z Knihy šesté: Pánů Polských, a Biskupa Vergeria o Bratrích svých dectwý.

Leto 1557 přednj Páni Welskopolskij, Pán Jan Krotoskij, Wywoda Bracławskij, Pán Jakub Hrabě z Ostrogu, Pán Raffael Hrabě z Lessina, Pán Jan Tomickij, a Pán Wogtěk Marssewskij, slawnau o Bratrích powěstij pomuknutí bywše, wyprawili se k nim do Morawy na Slezanský Synod k S. Bartoloměgi. Kamž dostawše se, s potěsením našli wšecko nad powěst tu, kterauz o nich byli slyšeli; což sem sám z wst týchž Pánů často slychal, gak pobožnost gegich, Kád při wšem, sprostnost a wprjmnost, y zwolášení k nim gak hořtem přiwětíwost, wychwalowávali. Řizeni byli na tom Synodu, w přistomnosti nassich, y Kněží, y Starší vzké Rady, y Biskupi dwa (Girj Izrael, a Jan Blahoslav), a byl počet wšech přistomných Kněží a Jahni nad dvě stě osob; z Patronů pak, Pán Frydrych z Žerotína, P. Frydrych z Nácho-da, P. Beneš Prazma z Bilkowa, P. Petr z Čertoreg ic. Nasti z tak hogného Božeho gim poze-hnání radost osvědčiwše, dowěrnostj plněgi se s nimi spogili, a na gruntech svých Náboženstwý gegich přigali wšicknj.

Tchož Roku dal w Tubingu (w Zemi Šwab-ské) Konfessý Bratrskau wytisknauti Paulus Vergerius

rius, Blach, předtím Justynopolitánský Biskup, a Papežský do Říše Německé Legát; kterých pravdu Evangelium svatého poznal, a pro ni sobě vyhnanství zvolil, v Knížetě Württemberského pobožnosti se zdržoval. Ten co o Bratřích v Předmluvě své na tu gegich Konfessi psal, vypovíni co nepřetržitými slovy: „Proč (pro) tuto Konfessii opět tisknanti dávám, napřed oznámiti musím. Když sem se předešle, za Božího řízení, z Němec do Prus, a do Litvy, a do Polska dostal; proglášege Polskuu fraginu, trefil sem na Zboru okolo čtyřnásobiti, podle Řádu Waldenských Bratří spóradných, z gichž spatřování veliké sem radostí nabyl. Nebo hlas Evangelium mezi nimi w takové čistotě a swornosti jni, že sem ani w Běni, ani mezi Wáclerli žádného ani bludu ani sporu znamenati nemohl. Ceremonie prosciťe a práwě čistě, od Papežských powěr a pobořtí tak vzdálené, že ani slepege gich nezůstawa, ani vuchu žádného. Řáci wážná, a přisná; z níž pocházející obnova života owoce nese takové, že se koren toho mocny a bez podvodu býti prokazuje, Pokání opravdové, wšechněm Křesťanům powinné. O tom když sem něco bratřím do Blach, a do giných Národů psal; aneb také wšně Knížatům některým w Říši, a giným velikým Muzům wyprawowal; nasslo se, že některj nic o Waldenských newědeli; gini, co to Polákům na mysl přišlo, aby Waldenských Konfessii přigali, diwili se; bogice se totiž, aby čistého Běni, gehož blesk z Němec k nim swjstí začal, negakými Waldenských bludy sobě nepokáleli. Pro tu

tedy

tedy příčinu chtěl sem těch Waldenských Konfessí, kterých již w Němčích doptati se nebylo, znovu na světlo wywést; w naději, že z přečtení jí každý čistého Bcení milorvně, nejen samu Konfessí, ale y Poláky, že jí přigali, pochválí, a, aby Bůh tomu dobrému prospěch dával, Boha poprosy. Připogil sem pak k ní netoliko Martina Lutera, Etí hodného a swatého Muže, ale y jiných welikých lidí, Filipa Melanchtona, Martina Bucera, a Wolfganga Musckula swědectwí, kteříž tu Konfessí ještě wíc než Luter chválili, ačkoli on jí znamenitými slovy chválil. A ač o sobě nenewím, kdo jsem, napomínám wšak Církwí po těch XL. let w Křstu obnovených, aby nemyslíly, že wybyti z sebe Papežských power a ohavnosti jižních dosti jest; ale aby také na wwezení do Církwe Kázně (které kteraž samu y Bcení Křstowa swornost a čistota, y života tělesného mrtwení, prawá Bcení prawého ozdoba, zachovaná býti může) pilně a snažně myslily. W Tubingu i Erpna, 1557.,,

XXI.

Illyricus, sprátelenj hledage s Bratřimi,
odkázán gest.

Mathias Flaccius Illyricus, kterhž byl proti Filipowi Melanchtonowi, a giným Luterovým Pomocníkům (od něhož začaté Včenj vězně podle Pravidla Pšem vysvětlugjch, a co on s bludy walce walečně wedl, pokogně, k wyzdelánj Ekrwe předkládagjch) powstal, a mnohé přednj Muže, y celé Ekrwe s Pastýři gegich od nich odwrátil, a smutnau roztržku učinil; poslal také nahončjho swého do Polška (kž ta 1558), a strže něho Bratřim w Poznánj ož swědčowal swau k nim (gakožto z Slowanského také Národu) přichylnost, po sobě ge proti Wtemberským potáhnauti hledage. Ale odbył gest, s težkau domluwau, že bez slusné přjčiny tak Ekrwu nepokogj, a gistrj nedorozuměnj, kterhž se snadně přátelškým a bratrškým rozmluwenjm whasyti mohly, w tak nebezpečnj oheň rozdmuchuge; y proti Praeceptorům swým, od nichž se prawěmu Luterowu smyslu lépe naučiti mohli, tak nepřátelšj boguge, s welikým Ekrwe porhorssenjm. Že mu běda bude, newsmyslji sobě. Oni že s Lutěrem, a gemu od Boha přidánjm pomocník, Filipem, Majorem a ginými, (kterhž po wšeckem žiwot s nim bywše, a geho řeči prwnjch y potomnjch powědomost magice, věcnj a smyslu geho dobře rozuměj) gednau w přátelstwj

stwj wessli a w něm stoji, s nepřáteli pak ge-
gich towaryssiti se neřádaji. Brazen tjm byw ge-
dowaty člowěk, w litého nepřitele Bratřim se
obrátil, a od té chvíle, kde a čim mohl, škoditi
ti hleděl. Ale že hadra wzdychy nagde onuci,
nasseł y ten wyslaný geho w Polště některé, a
wjce gich gessťe w Prussch, kteréz hadrowného
swého ducha gedem napustil, a Bbiqpitářským
bludem ge napogil. Kteréz nářazy ani stále po-
tom w Polště Čřkwj Porownánj z myslj wssch-
něm wynjiti nemohlo, a posawád nemůže.

XXII.

Z Knihy Sedmé: Legací Bratrská do Sivab a do Siveycar.

Přijemu k nj dal D. Lismaninus, swými opět
k Čřrchským a Genewenským psánjmi, kte-
řimž, aby Konfessj Bratrská w Urtykuli o Bez-
čeri Páně schwálena nebyla, a tak Porownánj
mezy Čřkwemi Polškými se wiklalo, zprawil
byl ic. ic.

Abj tedy Bratřj dalšjim Břřhačů praktykam
wjšře wyssli, a mysl oněchno od sebe poobwra-
cených wpořogili, wyprawili (Léta 1560) dwa z se-
be Bcené Wuze, Jana Rokytu a Petra Herber-
ta ic. Kterjž přiššedše nejprwé do města Gop-
pingu (w Zemi Šwabské) k Vergeriowi, a šřře-
ného k Řnjžeti Wirtemberškemu Krystoffowi, hostě
tehdaž o sebe magičimu Wolfganga Bpřetjňške-
ho

ho Zalcfrabe při Řeynu. Od nichž tážani bywše
o způsobu Církwí svých, odpověděli, že w Če-
chách odedwanácti již let protiwenství trpí, w
Morawě pak a Prusích, pod Knížetem Albrech-
tem, pokoge vžíwají. Ale Polště Církwě je se
trhají. Nebo, když sine my (pry) z Čech wyhná-
ni bywše do Polska přišli, mnohým z Dbywate-
lů Konfessy nasse se libila; a když jiní pochybo-
wali, wyhledáwáno o nj bylo jiných obnovených
Církwí sandu; až k tomu přišlo, že wedlé Lu-
terowa šwedectwí Akademie také Witemberská, a
Církwě Straspurská, Bazylegská, Chyrchská, Ber-
nenská, Lausanská a Genewenská, gedněmi všy gi
schwálili, a za hodnau, aby odewssech pobožných
oblibená byla, sandili. Ale někteří odginuť přiš-
li, a w něčem jinak smyslegich, zmámili ne-
gedny, a od Církwě nassí, dobře se již wyždelawá-
gich, a Bceni dobře dobruu Káňi ozdobugich,
odwedli. Wyslyšawše to Knžata, Hospodu na-
ssim, byliliby odtud wyřistěni, slibowali ie. Když
odpuštěnj brali wyslanj, Knže Krystoff s vpry-
mnošty D. Iacobi Andreaz, Superattendentu, a
D. Brentia, a Biskupa Vergeria, a několiu Rad,
(mezy nimiž byl Sekretár, Joachyma Kanierarya
syn) řekl: Widim, že Konfessy Bratrská tatáž w
smyslu gest s Augšpurskau, a gest za mým wě-
domjm onehdá w Tubingau tistěná; a libj mi se,
že w krátkém porádku Urtysule Bceni křesťanské
ho z studnie Písem Swatých plněti, než nasse
Augšpurská, wywodj. Dřiwěčil také přichy nost
swau napsánjm k Knžeti Mikulášsowi Radjowjlo-
wi,

wi, Włodowu Wileńskému, přátelského listu, w
 kterémž Konfessy Bratrskau, a Rád y Kázeň ge-
 gich schwálik, doložil: Poněwadž tedý společné
 wšechněm dobrých přízně a ochrany hodni gsau,
 prošim Lásky Wáši, at ge sobě poručené má;
 nassim také gmiénem k Meygastněgšimu Polšému
 Králi za ně se přijmowje ge komenduge, ga-
 kožto lidi pobožné a Kážně milowné, kteráž na
 Křesťany, gakožto lidi Bohem obnowené a zno-
 wuzrozené, wšeligat přislussj. Dátum w Stuct-
 gardu, 18 Junij 1560., „ Podobně psal Hrabeň
 z Gorky, Włodowu Poznańskému; Bratrjm pak
 podal w tom Lásky své, chťeliliby některé z Máz-
 denců swých do Německých Akademij wysylati, že
 ge nákladem swým wychowáwati chce. Což Po-
 slowé s poděkowáním přigali, a dobrodinj toho
 bylo užito. Po wyržení toho nawrátil se B.
 Rokytka (za gistými příčinami) do Polska, Her-
 bert pak bral se dále, a s věcnými Muži w Hey-
 delberku, Estrasspurku, Bazylegi, Cyrnehu, Ver-
 ně a Genewě o Chřtewných věcech rozmlauwal.
 Gsau poznamenané Paměti řečj těch geho, w
 prawdě paměti hodné; zvláště co s Musskulem,
 Bullingerem, Birétem a Kalwijnem, o kwapný
 gegich proti Konfessy své wynesseny saud, činiti
 měl; mocně zastáwage, že Bratrj w Artykuli o
 Weceri Páně slussně s žádau stranau, přjsh na
 obě straně tabnaucých, ne držj. „ Prawda gest,
 (řeč) že nassi ani wás ani Luteranů w Artykuli
 tomto nenásledugi. Resrownáwáme se s Ewing-
 niem w smyslu o Swátosti, proto že, gakož mlus-
 witi

witi octiwěgi měl, tak y přihodněgi a prawdivěgi mohl o tomto Lagemstwí. Což wedlé nás y sami wy gíž poznáwáte; když ginať a opatrněgi, než on, mluwíte a piššete. Bnítáte nám, že gar křsy přednj přitomnosti Krystowy způsob wwodí me, a příliš prostě Krystowych slow smyslu se držíme. Známe se k tomu rádi, a na to snažnost swau wynakládáme, abychom slowům Krystowym prostičce wěrc, z gedné strany tělesnému Kassar naumskému, z druhé strany gen figurnému a značmennému smyslu wyhybali, držíce se prostřednj ho, poswatného a prawdivého. Předkové naši Lodičku Wčenj swého tak wýduchy (w tomto Artu kuli) wedli, aby z gedné strany škále Papežského podstat mēnenj, aneb mīssenj; z druhé strany Wjru Táborského a Habrowanského holých znanien, bez přitorné prawdy, fintowanj wyhnuli; obliwisse přednj mezy obogim tīm prawdu, a wěrc, Chléb Páně býti prawým geho Tělem poswatně, prawdivě wšak; tak mezy požíwanjm Krysta poswatným, a duchownjm, (genž se wěrau tolika dēge,) slusnj rozděl čínje.

(Lísty Bratřské k Theologům těm, a odporwědi na ně, klade úplna Lashypus, kterýchž tuto připomínati obširně by bylo. Vergerynowa nemá, kterýchž Rokytorci následugichho Roku psal; a ten poněwadž se vlastnj rukau psaný nalézá, něco z něho připomenu. „Můj bratře milý, psalť sem předčtím Měšcy o věcech swých, kterak sem těžce stonal, a kterak ničeho sobě od Otce nebeského nezádám, než gen to aby mne do Lúna Chetwí wassich

Wassich přenešl. Nebo ge summau wsechném giz
nīm předstáwugi, a rádbých swědectwí to dal
giným Církwím zgewně, že tak smýšlím ic. ic.
W Tubingu, 19 Března, Léta 1561. VERGE-
RIVS.),,

XXIII.

Bratrské proti Odpurcům do Witemberka
se odwołánj.

MEn- těmi, kteréž Illyricus nepokogným du-
chem swým byl nadchl, byl Benedykt
Morgenstern, Kazatel Torunský; přejímá k baněs
nj proti Bratrům odtud wzaw, že magic oni w
Měste tom Zbor, prwé než Luteránsstj Běitelé do
Kostelů zawołáni byli, shromážděny, nawstřewo-
wali geg tytyž. On tedy, že se roztržka činj, křis-
če, lid obecný proti nim, a koho mohl z Nady,
posstiwáwati, y bludy gakés gim připisowati zač-
al; nic na přednjho Kazatele Bodenssteyna, k
mjrnosti radjých, nedbage. Bratrj, zvědewše o
tom, vsaubili w plné Radě, aby Dwečky swé w
Toruni Krystu zyskané Luteránským Pastýřům, tak
se gich domahagjchm, ku pasenj odwedli; a wšak
zgewně, a s osvědčením prwé newiny swé w
tom, žeby roztržku činili. Poslali tedy tam Ja-
na Lorence, Consenhora, s dožadánými několyka
z přednjch Panů Polských; kteréž Léta 1563 Mě-
síce Září, do Toruně se dostawše, w sedich Ra-
dě, a y přítomnosti počestněgšjch Měšťanů, o
fríwdu

frívodu sobě včinenau stížnost přednesse, tak Morgensterna, nářky své zastávati chytichy, přestvořili, že všech poslauchajících saudem Bratrská pře newinná se ukázala. A tu oni Poslucháče své, kterých na tom místě (první led proklamující) z Papežstwa byli k známosti Ewangeliium přivedli, přijeným tam již Věitelům poraunceli; a tito zase péči o ně s Rázný náležitou slibovali. Ale když nepokogny Morgenstern ani tak baurj rozšívati nepřestával, opatrná Rada, snáštěti hadrunkú dále nemohauce, z Města svého geg wypowěděla. Kterých, čeho w Toruni dowěsti nemohl, o to se giude pokaussel; netoliko Bratří w Prussych, až potud pokogne bydlých, nepokoge, ale y do welikého Polska, kdež Kneží Augspurské Konfessy také se již do Řádu dávati počali, a první Synod w Městečku Gostyně (léta 1566 drželi) geda, aby XII Artykulů geho (pod gménem Nedostatků Bratrských) přigato, a Bratřím odesláno bylo, obdržel. Odpowěděli Bratří psané, že na ty vtržky již odpowědjno gest w Toruni; a obnovili důwody a odwody své tak, že mandregssj mezy nimi na tom přestávali. Ale že pak některj předce hlaubali, snessenj se stalo, aby Morgensternowo Sepšanj, s Bratrským na to Odpisem, posláno bylo pod rozsudek stolice Lutersowj, Akademie Witemberské. O čemž zvědewsse Bratří, a že posel gegich již se strogi, wyprawili také tam gednoho z sebe, B. Jana Lorence, w počátku léta 1568. Kdež když se Luteránský z Polska posel newkázowal (snad při své nedaufali) dožár

dožadaw se Lorenc v Collegium Theologicého sly-
 šenij, oboje to Sepšanj gim pod rozsudek odowzdał.
 Nacež co dobrij ti Muži, prawdiwj Luterowi
 Biedlnijch a Naměstkowé, odpowéděli, wkazuge
 Laficius, obširnaui gegich tehdáž k Bratrjm Pol-
 šim epistolu slowo od slowa klada. Summa
 gest: „Dolest swau oswědčowati nad tmi, že ne-
 pokogni ten duch, kterjž Chrkwe Německé, Kon-
 fessy Augšpurské, na dwadeceti téměř giž lét ne-
 pokogil, y do Polska se wlandiw nepokogiti za-
 číná; Boha prosyc, aby ho skrotil x. D Kon-
 fessy Bratrské je giného saudit nemohau, než co
 Cti hodný Muž, Otec a Praeceptor gegich miřij,
 D. Luter, saudit; připomínagice obzwláštně po-
 slednj geho, tři léta před smrtj, oswědčenau k
 Jednotě Bratrské lásku, a kterak zahladiti chtěl
 wsecka předešlá o nich pobežrenj a řeči, kteráž
 někdy wynássel, dřjwe než gegich wětem dobre
 wyrozuměl ic. Zatjm Odpowěd gegich na Mor-
 gensternowj nářky schwálugi, že mjrně na wse-
 cko odpowidagice, dosti wěcy té činj ic. Nadj
 wšak, pro začpánj Reprátelum wš, Konfessy
 swau obnowiti, a potřebili w čem doplniti, aneb
 co gashněgi wypowědjti; nšbrž y w Předmluwě
 přihláshy se textowně k Augšpurské Konfessy, a
 gegj Apologij, a celému Bcenj Chrkwj Říšských,
 gajž obsaženo gest w knize Corpus Doctrinae; wš-
 deloliby se wšak, toho že gim na swobodě zane-
 chawagi. „Podepsali se: PAVLVS EBERVS,
 Decanus Collegij, et Ecclesiae Vitembergensis
 Pastor. GEORGIUS MAJOR, Senior. PAV-
 LVS

LVS CRELLIVS, Doctor, suo et totius Collegij nomine.

W saukromnjm pak listu, kterž D. Major, k B. Izraelowi, Bratrskému Biskupu (jemuž D. Luter leta 1542 také pravice tovaryšství byl podal) napsal, ta slova byla: „Milé mi gest připomenutí a obnovení přátelství mezi námi věčného, když před léty aš třidceti. Eťi hodný Dtec a Praeceptor náš D. Luter, swaté paměti, o utvorení svornosti w Běni čistém s wami gebnal. A pamatugi, že seni několikrát přítomen byl pobožným rozmlauwáním wassim, a že Konzessij y Apologia wásse byla schwálena, a za radu D. Lutera y jiných zde w Witemberku tiffřena; a že pravice věčného přátelství a swatého tovaryšství leta 1542 wám podal. Nyní pak nepokojí wás pod geho gménem ti, kterž y násse w Němčech Chrkwe turbugi, nesmyslnými řečmi, křmi, vtržkami a gedowatými řečmi y spisy mnohé dobré hřydice. Ale takowj ponešau časem swým saud swúg; Chrkwe pak ten gest nyní přisob, že, bytoli kdy sgednocení potřebi, nyní owšem gest ic.,“

XXIV.

Lasycluto o Bratrěch, když ge neyprwé
spatřil, saud.

Léta 1567 vbyrge se gá na sftudyum do Henz
delberka, a wracege se Léta 1571 z Straspurku
domu zase, vchýlil sem se k Bratrjm do Prahy a
Boleslawě; gegichž toho času w Čechách Biskupem
byl Jan Káleff, muž wazný a žiřitý, gatz wssiz
činj gsau. Resurtedlný Bože! gatká se tehdaž w
srdcy mém wznala radost, z spatřenj wěch těch,
kterěz sem tuto wyspal! Gistě žet sem se sobě ždal,
prohlédage wssecto a wytazuge se na wssecto, w
Čerkwí Ereské, aneb Tesfalomyceuské, aneb giné
Aposstolské býti; očima wida a wssima slyssé takoz
wěz wěch, o gatkých; čteme w Psanich Aposstolz
ských, a w listech Ignacyowých, a w Apologiich
Justynowých a Tertullianowých. Tak že w prawdě
neprawi gsau a Bratrjm křiwi wssicknj ti, kterjž z
nadšsenj ducha buď záwisti neb nenáwisti, swatému ge-
gich obcowánj vtrhaji, Wjru gegich, tak pobožných
skutků owoce wybáwagich, tupj, a tak dobrým, nez-
winným, pokogným lidem sftodj. Nezná gistě Že-
mě Česká, newj Morawská, co za obywatel má;
slychy se wctiwěgi k nim měla, a ge wjce, než to či-
nj, milowala; hodné wsseligat, aby se gim Regi-
ment celé Čerkwě, gestli swatá a bez posstwrny bý-
ti, a k prwnjmu Aposstolského wěku kwětu a syle
se nawrátiti má, swěřil. Ale toho winssowati da-
remné gest; nikdy Stěny zbleně nevstaupj Biskup
pům

řech gegich pobožnost; gelikož se spattuge, že cěl
 k němuž směřuji, vložili sobě, ne wsecto, což gest
 w Římské Chrkwi, z cela hned od samého grun-
 tu (gakž některj čin) bezewšeho rozdjlu do konce bo-
 řiti a wywráćeti; ale aby Chrkwe své podle prawě-
 ho Aposstolského a tak spasytelného pobožnosti
 prawidla wydelawali; zawrhauce, což zawrženj
 hodného gest, a napravijce, co se má naprawiti;
 co pak má žůstati, zachowagice. A tot vlastně
 prawý a naležitý Chrkwe reformowánj způsob gest.
 O kdybychom wšicknj, podle příkladu dobrých těch-
 to Bratrj, na to též se wynaložili! Gistěbychom
 wíce pobožnosti, pokoge, swornosti, Lásky (který-
 mj wěcni Bůh sláwen býwá a Králowstwí Kry-
 stowo se wydelává) y sami w sobě chtili, y při gi-
 ných spattowali. A k čemu, prošm, směřuje ce-
 lé swaté Pismo? k čemu Ewangeliúm kazánj? k če-
 mu Swátosti přísluhowánj? k čemu Lázně wstano-
 wenj? gediné abychom těmito zewnitřnjmi pomoc-
 ni, nastrogeni, zdržowáni, a zmocněni gsauce, s
 pomoc wnitřnj Ducha Swatého, gakž w pra-
 vě Wjře a Láске, tak y w konánj dobrých skutků
 a Swátosti života den odebne wíce a wíce prospj-
 wali, aby (gakž Aposstol di) dokonalý byl cło-
 wěk Boží, že wšelikému skutku dobrému hotowý.
 Několi tedy z částky k tomu přistupuji, což pj-
 šes, že při nich wíce gest swědomj nežli wědomj;
 do konce wšak nepowolugi. Nebo mně se widj, že
 ti prostáč w tom swém nevměnj maudřegšj gsau,
 nežli mnozí mudráč s mnohým swým vmě-
 njm.

Žádám

Žádám Bratřím tĕm wsselikĕho w Bohu požehnanj, Milosti a Pokoje.

Náš pak Sarnicius, Polák napsal: Tázalibŷ se mnĕ kdo, čím se Konfessj Bratrstá od Augsspurské a Helwertské dělŷ; ukázati mohu, že Konfessj Německĕ a Francĕ wssĕch na to neppředněgi gdu, aby powĕry Papežské ukazowaly a podwracely; sama Konfessj Námĕstků Mucebnjka Husa netoliko bořŷ, co (Wjĕ a Spasĕnŷ) odpornĕho gest, ale takĕ wydelává a wyzdwihuje stawĕnŷ nowĕ, nowĕho z Boha zrozenĕho človĕka, a Chrkwe dobře spozřádanĕ.

Gakĕhož smyslu že y Zacharias Vrsinus byl, wjdŷ se z psánŷ geho, tĕhož Lĕta 1574 k Ondřegowŷ Esteffanowŷ, Staršŷimu Bratrskĕmu w Morawĕ wĕinĕnĕho:

3 Námŷ gest (prŷ) nám zwášŷi Konfessj, y o wssĕch hlawnjch wĕĕnŷ křĕstanskĕho Urtykuljch s námi gednostĕgunŷ smysl, y pĕĕe y pilnost k wĕĕĕnŷ na Křĕstany náležĕtĕho žiwota. A w tĕ částce zagŷstĕ ne bez přĕĕiny wám toho štĕstŷi přĕĕenie; a wáš žádámĕ, abŷstĕ Modlitbami swŷimi y Boha nám náš pomocnŷ byli, k dosazĕnŷ tĕ geho milosti, z kterĕž bychom ponĕkud hognĕgšŷiho w Řádu a ozdobĕ křĕstanskĕ prospĕchu dogŷti mohli, a tak sami sebe sauŷdice, abŷchom nebyli ode Pána sauŷeni. Nebo ačkoliwĕk žádost y sŷážnost nášĕ k tomu smĕruge, aby negatŷ lepšŷi řád wŷdy gednau mezh námi spatrowán byl; wssak že gmĕno Chrkewnŷ Rázně (ač gednŷ

sedmí nerozšaffné a nezbedné na ni dotírati, giž
ni wšak wrputné a bezewšeho rozdiu gi zamítat;
gi) tak w ošklivost wesslo, že wětšij díl gi se
stítí, a, aby i ni sešlo, o to psylugi; tak že my
sotwa gméno aneb špatný stín té Rázně dosaz
wad zadržujeme. Protož s hanbou a bolešti nám
to přichází, že widíme, an se nám wassim zdá
nim wíce přiwlastnuge, nežli se v nás w skutku
nachází. A wšak škrže to čítíme w sobě podnět,
gimžbychom wzbuzeni gsauce, snažowali se, wa
štemu y gimžbychom pobožných dobrému o nás smysles
ni wždy wíce dosti činiti. 19. Maij léta 1574.

Těž Caspar Olevianus, k témuž téhož Roku
tak pišící:

Wmluwiti nemohu, gať wysoce sobě toho dje
la Páně wájm, kteréz on w Chrkwich was
šich netoliko začal, ale giž po mnohá léta wždy
předce koná. Welice mne y mé w dle Páně spo
tutowaryšse k tomu, abychom o dobré té zprá
we Chrkwe s wámi rozmluwili, posledního toho
to wěku porušenost nabáda. Nebo žádostiwi
šime, tať stawěti, aby stawenj y pro potomky
stálo. Widíme jagisté, gať weliká gest nešťálost,
a gať rychlé proměny w těch Chrkwich, kteréz,
gaťo práwa swého zbawené, na samé Politické
Zpráwe proště zakladagi. Kterémuž zlému ne
wogdeli se časné wstříc, poznagi to mnohý po
božni, že gsau (aspon i wětšij částky) nadarmo
běželi; mluwim o tom, což k štálosti stawenj to
ho

ho Božjho, a k zachováni y rozšíreni celé
zprávny Krystowy přináležej. W kterej věcy, čím
vás podělil Bůh, rozumijme tomu, y lépe wyroz-
zuměti žádostivj gme; proshce Pána, aby on
sám k té věcy prostředků poskytnauti ráčil. W
pravdě, kdž způsob zarmaucený Německých ob-
nowených Chtwí spatruji, wsecken takměř trnu.
Widjm, že Dbece bývaly hospodau Chtwí;
nj pak na mnohých místech mēnj se w Paustwí,
tak že Chtwemi, y samým nebeským věenjm, swo-
bodně wladnau. Přejcina toho neposlednj se býti
widj, že se mnohé Chtwí přišli zprávě Swěta
tohoto poddaly, gakoby Politya podstatná částka
Králowskwj Krystowa byla. A tak nemohu, než
welice schwálowati wáše Chtwí wydelawánj; kte-
říž na to gdete, aby Chtwí wáše tak zprávě
Swětšké, anobř wsechněm lidem k dobrému pod-
dané byly, aby wšak nic swobodě gegich, kterej
jim Krystus křwí swau dobyl, necházelo. Z Hen-
delberka 6 Sept. Léta 1574.

XXVI.

3 Přidawku Knihy sedmé něco.

Prawjś ty (Morgensterne,) že wy raděgi chćete nedostatek snášěti w Rázní, nežli w Běcnj. Ale ptám se tě, ó Theologu: Budeliž to twé Běcnj celé, kterěz tak weliké částky Evangelického Běcnj, o Rázní (gij Krystus narijdił, a přisně poručil, Apostolě pak mocně gi konali) zanedbá? Budeliž Přisluhowánj Chrkewnj celé, w němž gednoho tozliko Kljče, odwjragjchho a rozważugjchho, vjzwate tozdychj, zawjragjchho pak a swazugjchho nřdny? Zoliž bude wěrným bñti Brátným Domu Božjho, každeho přicházegjchho, y neznámého, nřbrž známého, ale hřjsnjka nekagjchho, paussěti? Zoli wěrným bñti Saffárem Tagemstwj Božjch, Swaz té psům také dāwati, a Perly před Swině také metati? Zdaliž se nehněwá Bůh, řdny gmnem geho řidu mřuwjch řřkagj Pokog, řdež neni Pokoge? Nemagj zagistě pokoge bezbožnj, prawj Bůh mřg, (Ger. 6, 14. Izai. 57, 21.) ic. ic.

Symeona Teoffile Turnowského, Superattendenta Chrkwj Konfesřj České w Polště, tolikrát drbeš, nřbrž bodeš, ačkoli mu ničim hany hodným wyřknauti nemřžeš. Y toholiž nepřátekřnj bráti muřel? Muře pokogneho, a na wřsecky strany pozřog obmřřřlegjchho? ře wřsechněm Křestánům, y ř tobě také (což sám wyznāwāš, řeš od něho barem počtěn byl) dobrotiwého? a pro zwlāřřnj lybezne obyčge wřsechněm dobrým, až y samým Reprátez

M

lům,

lím, Knežim a Biskupům Papežským, milého? ic.
 Z gehož wst gá často sem tato slowa slychal: „Do-
 brého y w té částece požívám swědomí, že podle Kry-
 stowa rozkazu wšechy Křestany, jako bratři, z
 srdce miluji, y blandičy, Papežence y jiné, že zlo-
 sti neb neznámosti, a newčasné horlivosti nám se
 protivjch. Žádného z nich nepotupuji; wšechy ge
 Pánu, kterýž zná, kdo gsau geho, y mezi Sauli
 Pawlowé, poračim; žádného z nich nenáwi-
 dím, aniž komu zahynutí žádám, ale oswycení a na-
 prawení. Nebo ne Kayna a Faryzei, ale Abele
 a Pána Gejisse následowati nás wěj Duch Kry-
 stuw; chcemeli s Apostoly y sšauzenim se chle-
 bítí, a nadějí se radowati; wědauce, že sme přes-
 nešeni z smrti do žiwota, poněwadž milujeme brat-
 ři ic.“

Naposledy tobě, a podobným tobě, kterýmž
 se welikého Lutera, toho na Řim wyslaného Gros-
 ma, gen w prudkosti a žiwosti následowati, a
 negen na nepřátele, ale y na lehauce w něčem
 smyslem odstupujch bratři wstawicně hřimati lhbí,
 tohoto k rozwázání w lásce podávám sůku: „Když
 se Bůh Eliášowi na hoře Dřeb wkáhati chtěl, a před
 sebau wštr weliký a sylný, podwracujch hory, a
 rozrážejch skály, a zatím Zemětřesení a Dheň přes-
 deškal; proč ne w Wětru tom prudkém, ani w Ze-
 mětřesení, ani w Dni nebyl Hospodin? ale w hlas-
 su tichém a libém? (3 Král. 19.) Aleb raděgi pos-
 dobnau tomu, ale wyněšenau od Ducha Swatého
 odewřenými slovy Zákona Krystowa wypowěd:
 Následuj Sprawedlnosti, Wiry, Lásky, Pokoje,
 s těmi,

S těmi, kteříž wyhwagi Pána z čistého srdce. Bláz
znivých pak a nerozdelawatelných otázek warüg
se, wěda, že plobi swáry. Na služebníka pak Bo-
žího nesluffi waditi se, ale aby byl přiwětivý ke
wšechněni, způsobný k věci, tepělivý, kterýžby
w tichosti wydowal ty, genž se protiwi, aby jim
někdy dal Bůh Pokání, ku poznání Prawdy.
(2 Tym. 2.),,

[K tomu co tu Lasitius o Luterowě prubkosti,
nápodobné onomu Eliášowu wětru, Zemětřesení a
Ohni, mluwi, může se přiwěsti, co sám Luter o
sobě w táz smysl píše, w Předmluwě na Wzh-
klad Amosa Proroka, kterýž D. Brentius byl se-
psal, a do Witemberka pod censuru D. Lute-
ra, (a k tistění, widěkolibý se) odeslal. Kdež tak
se čte.

Čti hodnému w Krystu Bratru, D. Za-
nowi Brenciowi, Wcedlnjku a Wyzna-
waci Krystowu, Črkwe Halské Knězy
wěrnému, Milost a Požog w K. S.

Pánu nassem.

Wřach se k tobě, wyborný Brency, Amos
řiwig, dáwno již ke mně poslaný. Ne mau-
rouau se stalo, že tak pozdě vychází, ale vůli to-
ho, genužs ho odwed; čehož gake on měl přije-
ny,

ny, newjm. Ale co se toho tkne, žeš ty poblé po-
 kory Ducha swého ten Wyklad pod můj saud cele
 poddal, abnych změnil, přidal, vgal, coby se mi
 widělo; odstúp odemně, abnych tě w tom po-
 slech. Gestlit w wěcech swětšých drzost, na cy-
 žy prácy wtipu chěti dokazowati; owšem mezy
 Křestany nesnesitelné gest, mistrowánj sobě nad
 spolumědlnjšy téhož ducha osobiti. Dosti gest,
 žkussowati duchu, gsauli z Boha; to řdyž se
 nagde, wctiwost zachowati, a mistrowánj zane-
 chage wědlnjšem býti, ic. Gá pak mimo we-
 řegně wctiwosti, kterauz Duchu Swatému w da-
 řich geho powinni gsne, o twých že gměna Psá-
 ných tak smyššljm, že mně má náprosto smrdi,
 řdyž ge s twými a podobnými rownávám. Ne-
 pochlebugit, ani fintugi, ani žertugi, ani ššaljm.
 Ne Brenčya chwáljm, ale Ducha, kterž w to-
 bě lahodněgšj, liběgšj, pokogněgšj gest; a wy-
 braussenj vměnjm, čistotněgi a swětlegi, štkwěle-
 gi plyne; a tak y mocněgi wábj a gmná. Můg
 pak, kromě že vměnjm wýmluwnosti neozdobem
 gest, nic než směšcy slow wymjtá; k tomu gest
 prchliwý, nepokogný, prudký, žápasých wždyčy
 s nēgahmi potworami. Protož (gestlize malé
 wěcy k welikým přirownati šluffj) widjm, že s
 toho čtwer násobnjho Eliášowa Ducha (3 Král. 19.)
 mně Wjtr, Zeměřesenj, a Dheň, k podwřácenj
 hor, a rozřázenj škal; tobě pak, a tobě podob-
 ným, wětrěš tichý a libý, k oběřtwowánj, do-
 škal se. Odtud gest, že y mně samému, nercy-
 li ginyjm, přigenněgšj gsau Psánj wásše. Pos-
 těšugi

tesugi se wšak tjm, že nepochybne nebeský ten
Hospodár, podle velikosti Domu swého, také
gednoho neb druhého služebníka potřebuge twrděs
ho na twrdé, a drsnatého na drsnaté, jako spiz
cateho klnu na zawilý suk; a přebýwagichmu
nad Oblakem že potřeba gest negen deště zawla-
žugichho, ale také blyškánj a hromu k rozrážení
a přecišťowánj powětří, aby Země aurody své
lepé a hogněgi wydáwala ic.,

Potud o sobě Luter, kdez co prawj, že nez-
beský Hospodár gednoho neb druhého twrdého
služebníka w domu swém potřebuge, nechť gest
tak. Ale že pak Bědlných geho wšicknj napoz-
řád takowj býti chtěgi, to co gest, než Dům
Boží plný swáru chťjti mji? a ušlawičným blyž-
skánjm a hřimánjm wrody Církwě spalowati a
rozšapáwati? Syny hromowj dwa gen Kryž-
stus mji chťel mezy swými (Mark. 3, 17); tito
pak gimj wšicknj býti chtěgi. Ale poručme to
Bohu.]

Dwogi eti hodnému K. Frantiskowi Nos
sentrytowi, Zprávcey Církeve Boží
w Lessné Polském.

Eti hodný Muži, Příteli a Bratře w Křistu
neymilegšij, w těchto zarmáucených časích
Port a kotwa potěšenj našeho gest pobožné s Bo-
hem a s Swatými geho rozmlauwánj; ja vsaz
wíceně přemysšlowánj o věcech welikých, w Božím
Slovu nám zaslíbených, kterýchž jde Wěrau, actor
li mblau, wšak wždy Wěrau požíwáme. A tih
wmyslem gá dal sem se do spisowánj Chronologie
před létý dwanáctj, w němž sem se mimo naděje
dále zabřel, pro nesnaze rostauch sčize zlobiwost ně-
kterých Theologů; a diwýchau se přátelům té mé no-
wé práci rškawal sem, že raděgi chcy počítati,
nejsi dysputowati; proto že toto boření gáfěš a
rozptylowánj, onono pař zbřránj a shromážďowá-
nj podobu má. Z té tedy práce mé wzrostla knýzka
tato, kterauž přejlezitě posílám; Zádage lašťawě,
abys ne tak w tom špatném dárku, gako wíce w
vpřjmě a prawě Bratrské mé k tobě náklonnosti za-
libenj měl. Ptal sem se pilně Gegi Milosti Paní,
gakož na gině některé wěcy, tak y na spůsob twého
zdrawj; Z gegjhož wyprawowánj porozuměl sem
takowým wěcem, z nichž Bohu děkugi. Můžeš
mi, mlg neymilegšij Bratře, wěřiti, že negsem z
počtu těch, kterjž wassj Gednotě wtrhagi, gj šřěubj
a potupugi; ale winšlowalbných tětěz, gjž wy z ne-
smjrně Boží lášťy máte a ošřiháte, swatě Chr-
stomj

ketonj Rázně opravdowosti. Náš owčinec, a náš
 šse stáge gsau bez dwéřj, záwor a zámku. Rázám
 nášse gdau v wjtr, mluwjme dřjw a kamenj, hlu-
 chým a němým, mrtwým aneb sotwa od polu ži-
 wým; kromě toho, že Bůh někdy zázračně moc
 Ducha Swatého a slowa geho, wtrpností kříže a
 těžkostí metel swých nádoby milosrdenstwj sobě na-
 stroguje, a Saule w Pawly moc Práwice své
 proměňuje. Ginácebnychom gako Sodoma a Go-
 mora zhynuli. Ale w té wěcy wjce modlitbami,
 nežli netrpělivým nariškáním, zprawiti se může.
 Prošm můg Bratře, popatr na celé Tělo Církwě,
 co nad ně bídnejšího? od Starších w Izraeli, to
 gest, od pyšných, lakomých, wšetečň Mattheos-
 ů (marnotlačů) vychází neprawost. Newjm nyz
 nj horších na Swětě lidj, gako některé Německé
 Theology, kterj wrech pobožnosti w těch slowich,
 která Swatý Pawel tak w ofskliwosti má, zalo-
 žili: Gá sem Pawlů, gá Apollů ic.; mezy tjm z
 kuže laupj Bratřj a živé Krystowy audy. O můg
 gedinš přemilš Trantisku! kdež sau nynj ti blaho-
 slaweni časowé, řdyž sme, ty a gá, w mladosti
 své v nob Božjho Muže Filipa před léty 28 sedáz-
 wali! Kdež gest nynj ten wěk! zassli nám gasnj ti
 duowé. Často se rozpominám na slowa geho, gi-
 miz zdánj své o wassich Bratřich pronášsel, řkas-
 ge: Bratřj Čestj gsau lidé dobřj, a čistého wčenj,
 a w nenáwisti gsau toliko pro pobožné ostrjžánj
 kázně, gij Bůh slowem swým narižbil. Ale swatá
 ta slowa nynj ne gen od hlaupého a bezbožného li-
 du, ale y od mistrů a služebníků neprawosti, totiz

ob samých Ewangelických Doktorů se zamítají, wysmjwagi, a y s těmi, kterjž ge wynesli, do Pekla odšlaji. Kolikrát sme slyšeli blahoslawenau tu Dussi zwolati: Milj Mládenci! přigdau, přigdau temnosti; Pohleď na Německau Zemi, a vjřiš předpověděnj tohoto žalostné a oplakáňj hodné splněnj. Přišel giž wečer Swěta, aneb raděgi sáma tmawá noc hrozných mrákot; Krystus w swých křwí se potj, polibenjm se nepřátekjm k zabiti zrazuge; zapjrá se od Petra, opauští se od milých swých; boť geho kopjm se prohánj od bezbožných posluchačů nassich. Ale wstanet časem swým, ne wždyckj žijti bude ten hlas geho, Bože můj, Bože můj, proč sy mne opustil! Takéť někdy přemůž a poslapá nepřátekj, a bude wjtěznau pšeti zpjwati: Wstupugi k Dci! Budu smrti twau, ó Smrti! Dána gest mi wšeliká moc ic. Tjm gedim křm potěšenjm gá stogjm, a když ginj Krystu na Křížj vmjragichmu se posmjwagi, gá bigi pšy swé, a k těm, kterjž pod Křížem stogj, w pláči a w bolestech se přitowaryssugi, wzkřissenj žiwota, wjtěstwj a tryumffu Krystowa očekáwage. To gá tobě, swatý Muži, vmyslem vpřimým, z pravé k tobě lásky, pšsi, žádage, abyš tyto wěcy myslj posbožnau, gakauž w prawdě odemně psánj gsau, přegál, a na dobrau stranu wyložil. Prošjm a žařwazugi tebe škrje milosrdenstwj Pána nasseho Gežjše Krysta, aby přátelstwj mjm nepohřdal; ale poněwadž tělem a nystem gšy vzdálen, w láске a w oblibách swých mne sobě poručeneho měl, a nejmjl za obtížné, fratickým psánjkem stálosti své ke mně

mně náklonnosti potvrdil. O mně toto celé smys-
slení mĕg, že Wĕrau, Wyznáním, Naděgi, Mo-
dlitbami, Láskou k Bohu y k bližním, bídami, bo-
lestmi, nenávistí k ďáblu, vstáním hříchů, snaž-
stí života pobožného, s tebáu a swatáu Jednotáu
wassj wsseligat spogen gsem y budu w druhém žiwos-
tĕ, w kterémž mnozŕ z tĕch, kterjž zde za prokletí a
porohlcŕ byli, stŕwŕti se budau w Nebessŕch; mnozŕ
pak z tĕch, genž zde od lidj ospravedlnowáni, kanos-
nyzowáni, a (at s Papežency djm) mĕzŕ Swatĕ od
Wĕitelŕ lŕi pocteni byli, budau gŕskrami a popelem
w Pekle.

Mĕg se dobře, w Láskawĕ pomocy a Požehná-
nĕj Pána našeho Gejssŕ Krysta. Pán Bůh s te-
bau, mŕg Frantissku; Wĕne tebe milugichŕ zase
milŕg. Milŕgž tebe Pán náš Gejss Krystus.
Amen. 20. Martij z Trýstŕtu (w dolnjm Slezku,
Polssŕ Rozuchow) z domu poroby mĕ, lĕta 1579.

Tebe wĕtimĕ milugichŕ

Abraham Bucholcer.

